

Ioane Iesu Keriso Hari Manōga Ioane'a Mirihiro Ihore Ġoe'a

Buka 'ahi'e Ioane'a mirihiro. Ani'e Iesu tahi'a gaubanana aheu fare bo'aḡano tahi'a 'ahoga, ebu ani ane'a bare Iesu'a zamare borofirote'e tahi'aḡa rae huniro. Ani'e haba nidu'a azaḡa veize Iesu hariḡa manōga mirihiro. Buka 'ahi'e Iesu hari mirihirote'e bukaḡa 'ahoga'ahoga teite mene tiba, rehano ufeta riḡa. Ani Iesu'e Badi'a Ubuga rae fureniro zu Vine Zaḡoḡa moneo ḡoeriro. Ani'e vaze nidu'a Iesu'e Keriso rae mae ḡihinoga veize ebu ḡabone hugano radoga veize buka 'ahi mirihiro. E'ano'o Ioane'e Iesu'a haḡainute'e gaḡa moneo mene ufeta mirihiro, rehano Iesu'a reirote'e ḡoe'a moneo ufeta mirihiro.

Ġoere'a Vazeo Reiro

¹ Ġadaheḡano Ġoere rae hune'ete'e vazeḡani'a radiunu. Ġoere a'e Badi'a teite radiunu ebu Ġoere e'e Badi'a.

² Ani'e 'izema raha zu adure 'adi haḡaogano Badi'a teite radiunu.

³ Badi'a'a aniono'o ḡau nidu'a haḡairo. Aniono'o mene haḡairote'e ḡaḡa 'ahoga'e o'o'a.

⁴ Ani zamaḡano ḡaboneḡeta. Ġabone e'e'a vaze agaze'ete'e agaḡa.

⁵ Agaḡa'e uzabo zamaḡano agaru'ohe, u uzabo'e agaḡa vinoga mene idararo.

⁶ Badi'a'a vaze 'ahoga tuḡuniro. Ani ni'e Ioane.

⁷ Ani'e agaḡa e'e moneo vaze ihozifine ebu ze ani ḡoere egadu agaḡa mazao fífine ariro.

⁸ Ioane'e mene e'e agaḡa, rehano agaḡa e'e moneo ihozoga veize ariro.

⁹ Agaḡa'e raha 'ada ariro. Ani'e agaḡa huga ebu vaze nidu'a agaziro.

¹⁰ Ani'e raha 'ahao radiro ebu raha 'adi'e ani mazaono'o haḡairo. Rehano raha azaḡani'a ani mene ederiro.

¹¹ Ani'e ane haba ariro, rehano ani haba azaḡani'a mene mae ḡihiniro.

¹² U iniu'a ani mae ḡihinadu ani mazao fie'ete'e azaḡa nidu'a'e Badi'a ubugaubuga re-ite'e gigi'aḡa ziniro.

¹³ Ze Badi'a ubugaubuga ra'eta'a'e mene vouḡaze ruono'o, ga mene vaze uraono'o, ga mene vaze'a toḡanirote'e u'ano, rehano Badi'a urao ze'e ane ubugaubuga rae reiro.

¹⁴ Ḡoere'e vazeo reiro ebu emeḡe bo'aḡano radiro. Eme ani'e ḡihi'a hune rae ederiro. Ani'e Badi'a Ubuga Tibuhuga, ḡihi'a hune rae reiro. Ani'e vaze zamare borofiro zu ḡoere huga reiro.

¹⁵ Ioane'a ani moneo rae furene'ena'a, ḡihau ḡoeriro, "E ibite 'ahige rae reiro, 'Eḡe ḡaruna arite'e vazēḡa'e eḡe vitihoga ḡihi'aḡa, mazaḡa e 'izema fureranogano ani'e amahi radiro.' Eḡe'a 'ouge zirote'e vazēḡa'e 'adi e'e."

¹⁶ Ani'e eme zamare borofe'e 'ahine, emeḡe nidu'a manohuga rifi'ohe, ebu eme'a barebare manohuga hide'ohe.

17 Badi'a goro ġoe'a'e Moseono'o rifiro, u Badi'a'a Iesu Keriso u'ano, emeġe mazao manoga fureniro zu ġoere huga ihofiro.

18 Badi'a'e vase 'ahogani'a mene horoniro. Rehano Ubuga tibuhuga, Moga uhiġano radiu'ete'e'a Badi'a moneo vase ihoziro. Ani'e Badi'a.

Ioane'e Mene Keriso

(Mataio 3:1-12; Mareko 1:2-8; Luka 3:15-17)

19 Iuda azaġa boroboro'a dibu'o azaġa zu Levi urabo azaġa Ierusalemmono'o Ioane vaġe tuġuzi. Ebu zeġe'a Ioane ġadiniro, "Ġa'e iniu?" 'Ougadu Ioane'a 'ahige rae fureniro.

20 Ani'e ġau 'ahoga zu mene 'u'uru ġoeriro ebu huga da'o deheru rae fureniro, "E'e mene Keriso."*

21 Ebu zeġe'a ġadiniro, "Tena ġa iniu? Ġa Eliahe?" Ani'a naenaenziro, "E mene." Ze bare ġadiniro, "Peroveta vazega boro 'ahogani'a ari'uma rae ibite rae fureniro. Ġa'e peroveta vazega e'ehe?" Ani'a naenaenziro, "Mene."

22 Ġonagano zeġe'a niro, "Ġa'e iniu? Ihofo'i, 'ouġine eme baradu emeġe tuġufate'e azaġa mazao ġa'e iniu rae zi'uma. Ġa ġae bare moneo nounge rae ra'ohe?"

23 Ioane'a peroveta vazega Isaia'a reirote'e ġoe'a hina naenaenziro,

"E'e haba boha'ano huau'ete'e vazega, raena'a, 'Zuhi'a Boro veize ibi mae duduno'i.'"☆

24 Ioane ġadinirote'e azaġa bo'aġano nu'e Farisea azaġani'a tuġuzirote'e azaġa.

* 1:20 1:20 Mesia ☆ 1:23 1:23 Isaia 40:3

²⁵ Ze'a Ioane ġadiniro, “Ġa'e mene Keriso, mene Elia zu mene peroveta vazegħa e'e reine, nougadu vase babatisozi'ohe?”

²⁶ Ioane'a naenaezaro, “E'e vu hina babatisozi'ohe. Rehano zae bo'aġano zae'a mene edere'ete'e vazegħa 'ahogani'a edau'ohe.

²⁷ Ani'e eġe ġaruna are'ete'e vazegħa zu eġe vitihoga. Eġe'a ani tamaka miniġa fuhi'e'ete'e tuġureġa vazegħa rae rouga zuni mene idaġa.”

²⁸ 'Ahi nidu'a Ioridana vuġa moneafa Betania haba'ano fureraro. De'ea Ioane'a babatizozinu.

Badi'a Mamoe Ubuga

²⁹ Irarirotene, Ioane'e Iesu'a ani vaġe arirote'e horonadu reiro, “Badi'a Mamoe Ubuga ġiano'! Ani'e raha 'ada haġai sau'a nidu'a odohe oname'ete'e vazegħa.

³⁰ Ibite e ani moneo 'ahige rae reiro, 'Eġe ġaruna arite'e vazegħa'e eġe vitihoga ġihi'aġa, mazaġa e 'izema fureranogano ani'e amahi radiunu.'

³¹ E ani'e mene ederiro. Rehano Isaraela azaġani'a ani ederifine, e aradu vu hina babatisozi'ohe.”

³² Ebu Ioane'a bare rae fureniro, “E Vine Zaġoġani'a Tubugo niniġa teige adureono'o ovadu ani rana kame radiu'ete'e horoniro.

³³ E ani'e mene ederiro. Rehano e vu hina babatizozoga veize tuġuhirote'e Badi'aġani'a 'ahige rae ihohiro, 'Vine Zaġoġani'a adureono'o ovadu vase 'ahoga rana kame radoga horono'idene, ani'e Vine Zaġoġa hina babatizozite'e vazegħa rae edero'i.'

34 E hube hune 'ouge horonadu ani'e Badi'a Ubuga rae furene'ohe."

Iesu Tahi'a Ibi'a

35 Irarirotene, Ioane'e ane tahi'a aheu teite e'e haba'ano bare edau radiunu.

36 Ebu Iesu'a e'ea vitau onamoga horonirotene, ani'a reiro, "Badi'a Mamoe Ubuga ġiano'il!"

37 Ioane tahi'a aheu'a ani ġoere egadu Iesu hegotiro.

38 Ebu Iesu'a tehadu ze ani hegote'ete'e horozadu ziro, "Za nagini urate'ohe?" Zeġe'a naenaeniro, "Rabi, ġa nouma radiu'ohe?" (Rabi huga'e Ihore Vazeġa.)

39 Iesu'a naenaeziro, "Eġe teite onamine, horoni'uma." Ebu ze onamadu Iesu'a radiu'ete'e haba'a horoniro, ebu e'e mada niduga e'ea ane teite radiro. A'e ġorava mone mada ġazaġa reiro.

40 Ioane ġoere egadu Iesu hegotirote'e vazēġa aheu bo'aġano 'ahoga'e Anderea. Ani'e Simona Petero negoġa.

41 Ani ibite negoġa Simona vaġe onamadu niro, "Eme Mesia horoneha." (Mesia ġoere 'ahoga'e Keriso.)

42 Ebu Anderea'a Simona Iesu vaġe zamahu onamiro. Iesu'a ani ġianadu niro, "Ġa'e Ioane ubuga, Simona. Rehano Kefa rae huġadi'uma." (Kefa, ni 'ahoga'e Petero.†)

Filipi zu Natanaela Huziro

† 1:42 1:42 E'e huga'e Vatava.

⁴³ Irarirotene, Iesu'e Galilea haba'a onamihi reiro. Ani 'izema onamogano Filipi vaġe onamadu niro, "Eġe hegoto'i."

⁴⁴ Filipi'e Betesaida vazegā, ebu Anderea zu Petero teite ne tiba.

⁴⁵ Ebu Filipi'a Natanaela vaġe onamadu niro, "Eme Mose'a goro ġoe'a zamaġano mirihirote'e, zu peroveta azaġani'a zeġe buka zamaġano mirihirote'e vazegā horoneha. Ani'e Iosefa ubuga, Nazareta vazegā Iesu."

⁴⁶ Ebu Natanaela'a naenaeniro, "Nazareta'e ne kome'a! E'ea nagini manogani'a furera'uma?" Filipi'a niro, "Aradu ġiano'i."

⁴⁷ Ebu Iesu'e Natanaela'a ani vaġe are'ete'e horonirotene, Natanaela moneo ġoeriro, "Vaze 'adi'e hube hune Isaraela vazegā. Ani mazao'e ġuriro 'ahoga o'o'a."

⁴⁸ Natanaela'a ġadiniro, "Ġa'e e nouge-nouge edere'ohe?" Iesu'a naenaeniro, "Filipi'a 'izema huġadogano, ġa figi ireġa 'u'uġano radiu'enogano horo'eha."

⁴⁹ Ebu Natanaela'a niro, "Rabi, ġa'e Badi'a Ubuga! Isaraela azaġa kini!"

⁵⁰ Iesu'a niro, "Eġe'a ġa'e figi ireġa 'u'uġano rade'ea horo'eha rae radu ġa eġe mazao fie'ehe? Rehano ġa 'ahi ufeta vitinoga ġihi'aġaġihi'aġa horoni'uma."

⁵¹ Ebu Iesu'a ziro, "Eġe'a hube hune zi'ohe, za adure'a bohatanadu Badi'a tuġure vigani'a Vaze Ubuga rana ite'ete'e zu ovoe'ete'e horoni'uma."

2

Vu hina Vaini Vuġa Haġairo

¹ Mada uḡiduḡano Galilea haba'ano Kana neḡano hahu muiḡa 'ahoga haḡairo, ebu Iesu vi'a'e mui e'e zamaḡano radiro.

² Mui vazeḡani'a Iesu zu ane tahi'atahi'a zuni huziro.

³ Muio vaini vuḡani'a hauḡirotene, vi'ani'a Iesu niro, “Ze vaini vuḡa'e hauḡeha.”

⁴ Iesu'a naenaeniro, “Roḡae boro, ḡa nougadu eḡe mazao 'ouge ra'ohe? Eḡe gau madaḡa'e 'ize mene maha.”

⁵ Rehano vi'ani'a mui tuḡure azaḡa ziro, “Ani'a nounge rae zo'idene, 'ouge haḡao'i.”

⁶ Ebu hadi hina haḡairote'e vu ḡoḡoreḡa fu'o tiba fare'e de'ea. A'e Iuda azaḡa goro idunaḡano, ze zu ḡauze dehenoga veize tiro.* Hadi vu ḡoḡoreḡa tibatibano vu 20 garenī onamo 30 garenī iri'avonoga idararo.

⁷ Iesu'a tuḡure azaḡa ziro, “Ḡoḡore nidu'a vu iri'avono'i.” 'Ougadu ze vu beu'e ite hebe'ano iri'avoniro.

⁸ Ebu Iesu'a ziro, “Vu nu iḡi vaḡinadu mui ibitohau'ete'e vazeḡa ha onamo'i.” E'ano'o ze 'ouge haḡairo.

⁹ Ebu mui ibitohau'ete'e vazeḡani'a vu e'e vaini vuḡano reirote'e gage nuriro. Ani'e vaini vuḡa e'e noumano'o mae arirota'a'e aḡu'a, u vu iḡi vaḡinirote'e tuḡure azaḡa'e edeḡa. Ebu mui ibitohau'ete'e vazeḡani'a hahu iziga ohozeḡa huniro.

¹⁰ Ebu ani matu'e'ena'a, hahu iziga ohozeḡa niro, “Vaze nidu'a vaini vuḡa manoga tauḡi ibite

* **2:6 2:6** A'e Badi'a mazao kuranoga veize ga ogomu anoga veize tiro.

oma mae furene'ohe. Ebu mui azaḡani'a gage sautu'etu'u hena tahiḡa manōḡa mae furene'ohe. Rehano ḡae'a onao izidi vaini vuḡa manōḡa tauḡi vazevaze veize modeha."

¹¹ Iesu'a haḡai nu badeḡa ibi'a'e Galilea haba'ano Kana neḡano 'ahige haḡairo. 'Ougadu ani ane ni mae ḡihiniro, ebu ane tahi'atahi'a'a ani mazao firo.

¹² Mui ḡarugano Iesu'e vi'a, negoḡa duḡuru zu ane tahi'atahi'a teite Kaperanauma ovoiro. Ebu e'ea mada nu radiro.

Kuru Neḡa Deheniro

(Mataio 21:12-13; Mareko 11:15-17; Luka 19:45-46)

¹³ Iuda azaḡa Iḡine Modirote'e Muiḡa madaḡani'a hanitirotene, Iesu'e Ierusalemaitiro.

¹⁴ Ebu ani vaze nu'e kuru neḡa haba'ano boromakau, mamoe zu Tubugo niniḡa seronoga horoziro, ebu nu'e fataze babaḡano ehoradu hadi seniso zenoga[†] horoziro.

¹⁵ 'Ougadu ani mini hina masize'ete'e ḡauḡa haḡadu e'e hina zeḡe nidu'a ebu mamoe zu boromakau nidu'a kuru neḡa haba'anono'o masize ḡururuziro. Ebu hadi seniso zini'ete'e azaḡa hadize beu'e ḡuzuhiro, zu fataze mae ḡihiniro.

¹⁶ Ebu Tubugo niniḡa serone'ete'e azaḡa ziro, "Ḡau 'ahi nidu'a 'adano'o mae vaḡino'i! Mamahe ne'e maketi haba'ano ago haḡao'i!"

¹⁷ Ane tahi'atahi'a'e Buka Zaḡoḡano ḡoere 'ahi zamariro, "E Badi'a ne zamare borofe'ohe."☆

[†] 2:14 2:14 kuru neḡa takesi veize. ☆ 2:17 2:17 Salamo 69:9

¹⁸ Ebu Iuda azaḡani'a ḡadiniro, “Ḡa nagi gigi'aḡa hina 'ahiguḡa haḡae'ohe? Ḡae gigi'a'e Badi'a mazaono'o ro'idene, haḡai nu badeḡa ihofo'i.”

¹⁹ Ebu Iesu'a naenaeziro, “Kuru neḡa 'adi faho'i, 'ouGINE eḡe'a mada uḡidu zamaḡano bare ohoni'uma.”

²⁰ Zeḡe'a niro, “Kuru neḡa 'adi ogorarotene muri 46 madu hauḡiro. U ḡa'e mada uḡidu zamaḡano ohoni'uma rae ra'ehe?”

²¹ Rehano Iesu'a kuru neḡa reirola'a'e ane ahiri moneo reiro.

²² Iesu'e runeono'o bare iḡunirola'e ḡarugano, ane tahi'atahi'a'a ani ḡoere zamariro. Ebu ze Buka Zaḡoḡano mirihirola'e ḡoe'a ebu Iesu'a reirola'e ḡoe'a mae ḡihiniro.

²³ Iesu'e Iḡine Modirola'e Muḡa madaḡano Ierusalemāo radiunu. Ebu vaze ḡehaḡani'a ane'a haḡai nu badeḡa haḡairola'e horonadu ani mazao firo.

²⁴ Rehano ani'e ze mene mae ḡihizirola'e, mazaḡa vaze nidu'a zamaze ederiro.

²⁵ Vaze zamao nagini'a radiu'eta'a'e zuni Iesu'a ederirola'e u'ano, ani'e vaze 'ahogani'a vaze 'ahoga moneo ani ihonoga mene uratirola'e.

3

Nikodemo Ihoniro

¹ Farisea vazēḡa 'ahoga, niḡa Nikodemo'a radiunu. Ani'e Iuda azaḡa ibitozi'ete'e vazēḡa 'ahoga.

² Ohere 'ahogano ani Iesu vaḡe aradu niro, “Rabi, eme'e edeḡa, ḡa'e Badi'a mazaono'o

arirote'e ihore vazega. Mazağa iniu'e Badi'a'a ani teite mene radiune, ani ġa'a haġae'ete'e haġaiġa nu badeġa haġaoga mene idaġa."

³ Ebu Iesu'a naenaeniro, "Eġe'a hube hune ġa'ohe, iniu'a mene bare fureraune*, Badi'a'a zuhi'azi'ete'e horonoga mene idaġa."

⁴ Ebu Nikodemo'a niro, "Vaze boro'e nouge-nouge bare fureranoga idaġa? Ani'e vi'a isi zamaġano bare diuġadu fureranoga mene idaġa."

⁵ Iesu'a naenaeniro, "Eġe'a hube hune ġa'ohe, iniu'a vu zu Vine Zaġoġa hina mene bare fureraune, ani'e Badi'a'a zuhi'ani'ete'e vazega rouga mene idaġa.

⁶ Vaze'e nanu mama ahiriono'o ahirio fureru'ohe. U vine'e Badi'a Vigaono'o fureru'ohe.

⁷ Eġe'a zina'a, 'Za'e bare furerano'i,' rae rate'e u'ano, ago zaguzagano'i.

⁸ Zaizai'a ane edeġano zaidu'ohe. Ġa'e zaizai igi'ohe, rehano ani'a noumano'o are'ete'e zu no'e oname'eta'a'e aġu'a. E'e teige, Vine Zaġoġaono'o furerarote'e azaġa nidu'a zuni 'ouge fureru'ohe."

⁹ Ebu Nikodemo'a ġadiniro, "Nougenouge 'ahiguġani'a fureru'ohe?"

¹⁰ Iesu'a niro, "Ġa'e Isaraela azaġa ihoze'ete'e vazega, rehano nougadu 'ahiguġa'e aġu'a?

¹¹ E hube hune ġa'ohe. Eme nagini edere ġauġa ġoere'ohe, zu nagini horonirote'e ġauġa rae furene'ohe. Rehano za eme'a rae furene'ete'e ġoe'a'e mene mae ġihine'ohe.

* 3:3 3:3 *hitanaono'o mene fureraune*

12 E'a raha 'adao fureru'ete'e gāuḡa moneo ziro, rehano za'e mene mae ḡihine'ohe. 'Ougadu adureo fureru'ete'e gāuḡa moneo zine, nouge-nouge mae ḡihini'uma?

13 Vaze 'ahogani'a adure 'ize mene itiro, rehano Vaze Ubuga, adureono'o ovairote'e vazegani'a da'o itiro.

14 Ibite madaḡano Mose'a haba boha'ano mohe iraḡa haḡadu somori faḡa rana teadu mae ḡihiniro.☆ E'e teige, Vaze Ubuga zuni vaze'a satauro rana mae ḡihini'uma.

15 A'e ani mazao fie'ete'e azaḡa nidu'a'e ḡabone tuḡutuḡu hidifine ra'ohe.

16 Badi'a'a raha 'adi azaḡa ufeta zamare bo-rofe'ete'e u'ano, ani Ubuga tibuhuga ziniro. A'e, iniu ani mazao fie'ete'e azaḡa nidu'a'e mene rudanadu ḡabone tuḡutuḡu hidifine ra'ohe.

17 Badi'a'a raha 'adi azaḡa kotazoga veize ani Ubuga mene tuḡuniro, rehano ani u'ano ze ḡabozoga veize tuḡuniro.

18 Iniu ani mazao fie'ete'e azaḡa'e mene kotaze'ohe. Rehano mene fie'ete'e azaḡa'e amahi kotaziro, mazaḡa ze Badi'a Ubuga tibuhuga mazao mene firo.

19 Azaḡa'e rahao ariro, rehano vaze'a azaḡa mene zamariro ebu haḡaize sau'a u'ano, ze uzabo ufeta zamariro. E'ano'o Badi'a'a kotao ohoziro.

20 Haḡai sau'a haḡae'ete'e azaḡa nidu'a'e azaḡa he'ehe'enadu azaḡa vaḡe mene are'ohe, mazaḡa haḡaize sau'a rae fureni'uma radu rihau'ohe.

☆ 3:14 3:14 Naba 21:9

²¹ Rehano ġoere huga hegote'ete'e azaġa'e agaġa vaġe are'ohe. A'e, ze Badi'a ġoere hegotadu haġairote'e haġaġa deheru ihozifine ra'ohe."

Ioane Babatiso'a Iesu moneo rae Furenio

²² E'e ġarugano Iesu'a ane tahi'atahi'a teite Iudea haba'a onamiro, ebu e'ea zeġe teite mada nu radiu'ena'a, vaze babatisoziro.

²³ Ioane Babatiso zuni Salema neġa uhiġano Enoni neġano babatisozinu, mazaġa e'e haba'a'e vu boro. Vaze ġehaġani'a babatiso mouga radu ani vaġe arinu.

²⁴ E'e madaġano Ioane'e 'izema ġu'a neġano ohoniro.

²⁵ Ioane tahi'aġa nu'a Iuda vazeġa 'ahoga teite ahiri ga ġau faifaine vuzu'e'ete'e haġaġa moneo ta'irotitiro.

²⁶ Ebu Ioane tahi'atahi'a'a Ioane vaġe aradu niro, "Rabi, Ioridana vuġa moneafa 'oma ġae teite radate'e zu ġae'a rae furenate'e vazeġani'a babatisozi'ohe, ebu vaze nidu'a ane vaġe on-ame'ohe."

²⁷ Ebu Ioane'a naenaeziro, "Badi'a'a inaraġa mene haune, vazeni 'ahoga 'ouge gauoga mene idaġa.

²⁸ Eġe'a 'ahige rae ziro, 'E'e mene Keriso, rehano e ani veize ibite tuġuhiro.' E'ano'o za eġe ġoere 'ahi vaze nidu'a mazao rae fureniuma.

²⁹ E hari 'ahoga idane zi'ohe. Hahu roġaeġa iziga'e hahu ohozeġa izigani'a ma'ohe. U hahu ohozeġa iziga nabuga'e edau'ena'a, hahu ohozeġa iziga ġoere igi'ohe. Igi'etene, ani'e matu'e rudau'ohe. Hari e'e teige, e'e hahu

ohozeḡa iziga nabuga heuḡa. E zae mazaono'o ani hari egadu matu'e rudau'ohe.

³⁰ Ani'e ufeta ḡihi'a re'uma, u e'e ufeta ovoroga re'uma."

Adureono'o Ovae'ete'e Vazeḡa

³¹ "Hitanaono'o ovae'ete'e vazeḡa'e ḡihi'a hune. Ani'e ḡau nidu'a vitinoga. U rahaono'o are'ete'e vazeḡa'e raha 'adi vazeḡa, zu rahao fureru'ete'e ḡauḡa moneo ḡoere'ohe. Adureono'o ovae'ete'e vazeḡa'e ḡau nidu'a vitinoga.

³² Ani'a horonirote'e zu igirote'e ḡauḡa rae furene'ohe, rehano vazeni 'ahoga'e ani ḡoere mene mae ḡihine'ohe.

³³ Ani ḡoere mae ḡihine'ete'e vazeḡa'e Badi'a ḡoere'e hube hune rae ra'ohe.

³⁴ Badi'a'a tuḡunirote'e vazeḡa'e Badi'a ḡoere zi'ohe, mazaḡa Badi'a'a Vine Zaḡoḡa hanadu Vine Zaḡoḡani'a iḡaiḡa ani teite radiu'ohe.

³⁵ Mogani'a Ubuga zamare borofadu ḡau nidu'a ani 'evora ri'iniro.

³⁶ Iniu Ubuga mazao fie'ete'e vazeḡa'e ḡabone tuḡutuḡu hidiro. U iniu Ubuga hezahohau'ete'e vazeḡa'e ḡabone mene hidi'uma, rehano Badi'a zama ḡugi'ani'a ani ragano re'uma."

4

Iesu ebu Samaria Roḡaeḡa

¹ Iesu'a Ioane vitine ani tahi'atahi'a ufeta ḡehaḡa zamazadu babatisozi'ete'e hariḡa Farisea azaḡani'a igiro.

² A'e Iesu'a mene babatisoziro, rehano ane tahi'atahi'a'a babatisoziro.

3 Ani'e Farisea azaḡani'a ani moneo ḡoere'ete'e ederirotene, Iudea haba'a modadu bare Galilea haba'a onamiro.

4 Galilea haba'a oname'ete'e ibiḡano ani'e Samaria haba'a vitine onamiro.

5 'Ougadu Samaria haba'ano ne boro 'ahoga, niḡa Sukao feuriro. E'e neḡa'e Iakobo'a ubuga Iosefa harote'e haba'a uhiḡano,

6 ebu Iakobo idu vuḡa zuni e'ea. Iesu'a ibi faḡa aradu fuḡone runiro 'ahine, idu vuḡa genaḡano ehore radiro. A'e madaï kirikiri.

7 Samaria roḡaeḡa 'ahogani'a vu abi ariro. Iesu'a ani horonadu niro, "Vu gagifine nu ini'umahe?"

8 E'e madaḡano Iesu tahi'atahi'a'e ogomu hoitoga veize ne onamadu ani teite mene radiro.

9 Ebu Samaria roḡaeḡani'a niro, "Ḡa'e Iuda vazēḡa, u e'e Samaria roḡaeḡa. Nougadu ḡa eḡe mazao vu umide'ohe?" Iuda azaḡa'e Samaria azaḡa teite mene tiburu'ete'e u'ano, ani 'ouge rae reiro.

10 Ebu Iesu'a naenaeniro, "Ḡa Badi'a'a nagi ḡahunoneḡa ḡanihi rae ederifone zu ḡae mazao vu umi'e'ete'e vazēḡa'e iniu rae ederifone, ḡa umihadu eḡe'a ḡabone vuḡa ḡanifo."

11 Roḡae e'e'a niro, "Vaze boro, ḡae mazao vu abe'ete'e ḡauḡa'e o'o'a zu idu vuḡa 'ahi'e vo hutuna. Ḡabone vuḡa'e nouma me'uma?"

12 Emeḡe vouḡa Iakobo'a idu vuḡa 'ahi rifiro. Ani idu 'ahi vuḡanonono'o vu gagiro, ebu ani ubuga duḡuru zu ane'a ḡubuzirote'e ḡauḡa zuni vu 'ahi gagiro. Ḡa'e ani ufeta vitine ḡihi'aḡahe?"

13 Iesu'a naenaeniro, "Iniu'a vu 'adi gage'ete'e vazega'e irigani'a bare mo'oni'uma.

14 Rehano iniu ege'a hau'ete'e vuga gage'ete'e vazega'e iriga mene bare mo'oni'uma. Ege'a hau'ete'e vuga'e ane zamao sore ite'ete'e iduga vuga teigi'uma ebu gabone tugutuğu ha'uma."

15 Rogae e'e'a niro, "Vaze boro, e'e vuga'e ege eno'i. 'Ougine, irinehe mene bare mo'ohi'uma zu vu aboga veize e 'ahi mene bare ari'uma."

16 Iesu'a niro, "Ga onamadu i'u hune aro'i."

17 Rogae e'e'a naenaeniro, "E ihe o'o'a." Iesu'a niro, "Ga'a i'u o'o'a ra'eta'a'e hube.

18 Ga'e ibite i'u fu'o meiro, ebu izidi gae teite radiu'ete'e ohozeğa zuni gae mene i'u. Ga'a rata'a'e hube."

19 Ebu rogae e'e'a niro, "Vaze boro, e ga'e peroveta vazega rae edereha.

20 Vougafe, Samaria azağani'a Gerizimi mağa 'ada kuraro. Rehano za, Iuda azağa'e, 'Kuru haba'a'e Ierusalem da'o,' rae ra'ohe."

21 Iesu'a niro, "Rogae, ege goere 'ahi mae gihino'i. Mada 'ahogani'a arine, za Mama mazao kurau'ete'e haba'a'e mene mağa 'ada ga mene Ierusalem re'uma.

22 Za, Samaria azağa'e iniu mazao kurau'eta'a'e agu'a. U eme, Iuda azağa'e iniu mazao kurau'eta'a'e edega, mazağa Badi'a'a vaze gabozite'e vazega'e Iuda azağa mazaono'o tuguniro.

23 Rehano hube hune kurau'ete'e azağani'a Badi'a Vine inarağa hina zu goere huga hina Mama mazao kuratite'e madağani'a ari'uma,

ebu izidi'e e'e madaḡa ra'ohe. Mama'a ani mazao 'ouge kurau'ete'e azaḡa vaḡe'ohe.

²⁴ Badi'a'e vine, e'ano'o iniu'a ani mazao kurau'ete'e azaḡa'e Badi'a Vine inaraḡa hina zu ḡoere huga hina kura'uma."

²⁵ Roḡae e'e'a niro, "Eḡe edeḡa, Mesia, Keriso rae hune'ete'e vazēḡa'e ari'uma. Ani'a arine, ḡau nidu'a ihofi'uma."

²⁶ Iesu'a niro, "Izidi ḡa'ete'e vazēḡa'e Keriso, eḡe."

Iesu Tahi'atahi'a'a Bariro

²⁷ Iesu'a 'ouge ḡoerirotene, ane tahi'atahi'a'a feuri ariro. Ebu ze zaguzagaro, mazaḡa ani'e roḡae 'ahoga teite ḡoere radiro. Rehano vase 'ahogani'a Iesu mazao nina'a, "Ḡa nougihi ra'ohe?" ga "Ḡa nougadu ani teite ḡoere'ohe?" rae mene ḡadiniro.

²⁸ Ebu roḡae e'e'a vu ḡoḡoreḡa modadu ne onamiro, ebu ne azaḡa ziro,

²⁹ "Aradu vase 'adi ḡiano'i! Ani eḡe'a haḡairote'e haḡaiḡa nidu'a eheha. Ani'e Keriso gaogi!"

³⁰ Ebu ze neze modadu Iesu vaḡe onamiro.

Hirive'ete'e Azaḡa

³¹ E'e zamaḡano Iesu tahi'atahi'a'a Iesu uminiro, "Rabi, ḡa ogomu nu ano'i."

³² Rehano ani'a ziro, "Ogomu'e eḡe mazao e'e, rehano za'e ogomu e'e moneo'e aḡu'a."

³³ Ebu ze zeḡe'a bare ḡadimutitiro, "Vaze 'ahogani'a ogomu hanahe?"

³⁴ Iesu'a ziro, "Eġe ogomu'e eġe tuġuhirote'e vazegā ura haġae'ete'e zu ane gau haġae hune'ete'e ra'ohe.

³⁵ Za'e, 'Bato ġazaġa enogano hirivite'e madaġa me'uma,' rae ra'ohe. Rehano eġe'a zi'ohe, ubumaze ra'anadu meba faine ġiano'i. Meba ogomuġani'a hudanadu hirive'ete'e madaġa 'ai maha.

³⁶ Hirive'ete'e vazegā'e gauġa naegā hide'ohe, ebu ane hirivadu ġabone tuġutuġu hide'ete'e huga nu'one'ohe. 'Ougine, ġorau'ete'e vazegā zu hirive'ete'e vazegā, anianine matu'e tibura'uma.

³⁷ Ġoere 'ahi'e hube, 'Vaze 'ahoga'e ġorau'ohe ebu 'ahoga'e hirive'ohe.'

³⁸ Zae'a mene ġorarote'e ogomuġa hirivoga veize e za tuġuziro. Vaze 'ahoga'ahoga'e gau boro haġairo, u za'e zeġe gauono'o huga ma'ohe."

Samaria Azaġani'a Iesu mazao Firo

³⁹ Ne be'ano'o Samaria azaġa ġehaġani'a Iesu mazao firo, mazaġa roġae e'e'a 'ahige rae fureniro, "Ani e'a haġairote'e haġaiġa nidu'a eheha."

⁴⁰ Ze ani vaġe aradu uminiro, "Emeġe teite mada nu rado'i." 'Ougadu ani'e zeġe teite mada aheu e'ea radiro.

⁴¹ Ebu Iesu ġoere u'ano, vase ufeta ġehaġani'a ani mazao firo.

⁴² Ebu zeġe'a roġae e'e niro, "Eme'e mene ġae ġoere u'ano, rehano eme emeġe'a bare ani ġoere egate'e u'ano ani mazao fie'ohe. Mazaġa eme edereha, vase 'adi'e hube hune raha 'adi azaġa nidu'a ġaboze'ete'e vazegā."

*Kini Gau Vazeġa Ubuga Fainiro
(Mataio 8:5-13; Luka 7:1-10)*

⁴³ Mada aheü enogano Iesu'e e'ea iġunadu Galilea haba'a onamiro.

⁴⁴ Mazaġa ani ane'a bare 'ahige rae reiro, “Peroveta vazegħa'e ane haba azaġani'a mene gubane'ohe.”

⁴⁵ Ani Galilea haba'ano feurirotene, Galilea azaġani'a ani mae zouniro, mazaġa ze Iġine Modirote'e Muiġa madaġano Ierusalemāo radiu'ena'a, Iesu'a Mui e'e zamaġano haġairote'e haġaiġa nidu'a horoniro.

⁴⁶ Ebu Iesu'a Galilea haba'ano Kana neġa bare onamiro. A'e vu ġihune vaini vuġano haġairote'e neġa. E'ea kini gau vazegħa 'ahogani'a radiunu, ebu ani ubuga'e ugi'a madu Kaperanauma zamaġano radiunu.

⁴⁷ Ani'e Iesu'a Iudea haba'anono'o Galilea haba'ano feuri arirote'e igirotene, ani vaġe onamadu uminiro, “Ubudehe'e ugi'a madu nariga rudau'ohe. Ġa eġe teite Kaperanauma ovoadu ani faino'i.”

⁴⁸ Ebu Iesu'a niro, “Za'e haġai nu badeġa zu zaguzagatite'e haġaiġa mene horonine, eġe mazao mene fi'uma.”

⁴⁹ Kini gau vazegħani'a niro, “Vaze boro, ubudehe 'izema rudanogano, aro ovoihì.”

⁵⁰ Iesu'a naenaeniro, “Onamo'i. Ubugo'e ġabodi'uma.” 'Ouge reirotene, ani Iesu ġoere mae ġihiniro ebu ani ne ovoiro.

⁵¹ Ani ibio ovoe'ete'e zamaġano, ane tuġure azaġani'a ani hidadu ihoniro, “Ubugo'e ġabodeha!”

⁵² Ebu ani'a ḡadiziro, “Ubudehe'e nani'a manoreha?” Zeḡe'a niro, “Ohoḡore ḡorava mone mada tiba zamaḡano gigi'ani'a hauḡeḡa.”

⁵³ 'Ougadu moga'e ederiro, e'e madaḡa'e Iesu'a, “Ubugo'e ḡabodi'uma,” rae reirote'e madaḡa. E'ano'o ani zu ane neo tiburu radiu'ete'e azaḡa nidu'a'e Iesu mazao firo.

⁵⁴ A'e Iesu'a Iudea haba'anono'o Galilea haba'a arirote'e enogano haḡairote'e haḡai nu badeḡa aheḡa.

5

Betesaida Du'ura Genagano Ugi Vazeḡa Fainiro

¹ E'e enogano Iuda azaḡa mui madaḡa 'ahoga meirotene, Iesu'e Ierusalema itiro.

² Ierusalema zamaḡano ibiheta 'ahoga niḡa'e Mamoe Ibiheta. Ibiheta e'e uhiḡano Heberu ḡoe'ano Betesaida rae hune'ete'e du'uraḡa kome'a 'ahoga'e e'e, ebu e'e du'uraḡa genagano ibi zauhaḡa'e fu'o.

³ Ebu ugi azaḡa ḡehaḡani'a mada nidu'a e'ea baze baninu. Ze'e ubuma kuruḡa azaḡa, oda sau'a azaḡa zu ahi'a mene hagane'ete'e azaḡa.*

⁵ Zeḡe bo'aḡano muri 38 zamaḡano uginirote'e vazeḡani'a radiunu.

⁶ Iesu'a ani de'ea baze radiu'ete'e horonadu ani faḡa hune uginirota'a'e ederiro. 'Ougadu ane'a ugi vazeḡa niro, “Ḡa manoroga urate'ehe?”

* **5:3 5:3** ebu ze vu hagaroga guhininu. ⁴ Mazaḡa mada tibatiba Zuhi'a Boro tuḡure vigani'a ovadu vuḡa mirunido. Vu hagarirote'e enogano iniu ugi vazeḡa ibite vuo diuḡirota'a'e ugize'a manorido.

⁷ Ugi vaseḡani'a naenaeniro, "Vaze boro, vu'a hagare'etene, vase 'ahogani'a du'ura zamaḡano e mene danahe ohohe'ohe. Ebu e eḡe'a bare diuḡi oname'ete'e zamaḡano vase 'ahogani'a ibite diuḡe'ohe."

⁸ Ebu Iesu'a niro, "Iḡuno'i, ebu farataḡo madu onamo'i."

⁹ E'ebone ugi vaseḡa 'ai zogone manoriro ebu farataḡa madu onamiro.

E'e madaḡa'e Bana Madaḡa.

¹⁰ E'ano'o Iuda azaḡa ibitozi'ete'e azaḡani'a ugiono'o manorirote'e vaseḡa niro, "Izidi'e Bana Madaḡa. Ḡa'a farataḡo odohe'eta'a'e Mose goro ḡoe'a vari'e'ete'e haḡaiḡa."

¹¹ Rehano ani'a naenaenziro, "Faihate'e vaseḡani'a, 'Farataḡo madu onamo'i,' rae eheha."

¹² Zeḡe'a ḡadiniro, "Iniu vase'a, 'Farataḡo madu onamo'i,' rae ḡaha?"

¹³ Rehano manorirote'e vaseḡa'e iniu'a ani fainirota'a'e aḡu'a, mazaḡa Iesu'a e'ea radirote'e azaḡa ḡunuḡano dauḡiro.

¹⁴ E'e enogano Iesu'a kuru neḡa haba'ano ani hidadu niro, "Ḡiano'i, ḡa 'ai manoreha. E'ano'o ufeta sau'ani'a ḡae mazao mene fureranoga veize, haḡai sau'a ago bare haḡao'i."

¹⁵ Ebu vase e'e'a onamadu Iuda azaḡa boroboro ziro, "Faihate'e vaseḡa'e Iesu."

Badi'a Ubuga

¹⁶ Iesu'a ugi vaseḡa Bana Madaḡano fainirote'e u'ano, Iuda azaḡa ibitozi'ete'e azaḡani'a Iesu rae sausauniro.

17 Rehano Iesu'a ziro, “Eġe Mama'a mada nidu'a gaue'ohe onao izidi, e'ano'o eġe zuni gaue'ohe.”

18 Iesu'a 'ouge reiro 'ahine, Iuda azaġa ibitozi'ete'e azaġani'a ani matihi radu ufeta inariro. A'e mene mazaġa Iesu'a Bana Madaġa goroga vari'irote'e da'o, rehano mazaġa ani ane'a bare, “Badi'a'e eġe Mama,” radu ane'a bare Badi'a teite idaniro.

19 Ebu Iesu'a naenaenziro, “Eġe'a hube hune zi'ohe, Badi'a Ubuga'e ane da'o ġau 'ahoga haġaoga'e mene idaġa, rehano Mogani'a haġae'ete'e haġaiġa horonadu e'e hegote haġae'ohe. Mazaġa Mogani'a haġae'ete'e haġaiġa Badi'a Ubuga zuni haġae'ohe.

20 Moga'e ani Ubuga zamare borofe'ohe, ebu ani'a nagini haġae'ete'e haġaiġa nidu'a Ubuga ihone'ohe. Ebu 'ahiguġa ufeta vitine'ete'e haġaiġa ġihi'aġa Ubuga ihonadu zae mae zaguza-guzi'uma.

21 Mogani'a rune azaġa mae ġihizadu ġaboze'ete'e teige, Ubuga zuni ane'a urate'ete'e azaġa ġabone zini'ohe.

22 Ebu Mogani'a vase 'ahoga mene kotaze'ohe, rehano kota gauga nidu'a'e Ubuga 'evora tiro.

23 E'ano'o vase nidu'a'e Moga gubane'ete'e teige, Ubuga zuni gubani'uma. Iniu Ubuga mene gubane'ete'e vazega'e ani tuġunirote'e Moga mene gubane'ohe.

24 Eġe'a hube hune zi'ohe, iniu eġe ġoere igi'ete'e zu eġe tuġuhirote'e vazega mazao fie'ete'e vazega'e ġabone tuġutuġu hidiro.

Badi'a'a ani mene kotane'ohe ebu ani'e runeono'o ġabone meiro.

²⁵ Eġe'a hube hune zi'ohe, rune azaġani'a Baid'a Ubuga ago igite'e madaġani'a ari'uma, ebu izidi feureha. Ani ago igi'ete'e azaġa'e ġabodi'uma.

²⁶ Moga'e vase ġaboze'ete'e ġaboneġa meirote'e teige, Ubuga zuni hanadu Ubuga'e ġaboze'ete'e ġaboneġa meiro.

²⁷ Ebu ani'e Vaze Ubuga radu Mogani'a vase kotaze'ete'e gigi'aġa haro.

²⁸ E'e moneo ago zaguzagano'i, mazaġa mada 'ahogani'a arine, rune azaġa nidu'a iduono'o Ubuga ago igi'uma,

²⁹ ebu ze bare ġabodi'uma. Manoġa haġairote'e azaġa'e ġabone veize bare ġabodi'uma, u sau'a haġairote'e azaġa'e kotazoga veize bare ġabodi'uma.

³⁰ E ġau 'ahoga eġe'a bare haġaoga'e mene idaġa. Mama'a ihi'ete'e idunaġano, e vase kotaze'ohe. Eġe kota'e duduġa, mazaġa e eġe urao mene haġae'ohe, rehano eġe tuġuhirote'e vazegħa urao haġae'ohe."

Iesu moneo rae Fureniro

³¹ "E eġe'a bare eġe moneo rae furenine, za mene mae ġihihi'uma.

³² Rehano Mama'a eġe veize rae furene'ohe. E edeġa, ane eġe moneo rae furene'eta'a'e hube.

³³ Za'a vase nu Ioane vaġe tuġuzirotene, ani eġe moneo ġoere huga rae fureniro.

³⁴ E vase'a eġe moneo rae furenoga mene urate'ohe. Rehano e Ioane ġoere'e hube rae

zi'eta'a'e za'a ani ḡoere egadu ḡabone hidoga veize ra'ohe.

³⁵ Ioane'e ihure duhuḡa teige zamaze aganiro, ebu za mada tahiḡa ani agaḡano matu'ihī reiro.

³⁶ Rehano eḡe moneo rae furene'ete'e ḡauḡa 'ahoga'e eḡe mazao e'e. A'e Ioane'a eḡe moneo rae furenirote'e ḡoe'a vitinoga. Mama'a eḡe mazao gau nu enadu 'Haḡae hauḡo'i,' reiro, ebu e izidi e'e gauḡa nidu'a haḡae'ohe. E'e gauḡa nidu'a Mama'a eḡe tuḡuhirote'e rae furene'ohe.

³⁷ Ebu Mama'a eḡe tuḡuhadu ani ane'a bare eḡe moneo rae fureniro. Rehano za ani ago mene hune igiro zu iraḡa mene hune horoniro.

³⁸ Za ani'a tuḡunirote'e vazēḡa mazao mene fie'ete'e u'ano, ani ḡoere'e zae zamao mene radiu'ohe.

³⁹ Za'e Buka Zaḡoḡa faifaine ḡiane'ohe, mazaḡa e'e ḡianine, ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma rae zamare'ohe. Buka Zaḡoḡani'a eḡe moneo rae furene'ohe.

⁴⁰ Rehano za eḡe vaḡe aradu ḡabone tuḡutuḡu hidoga hezahohau'ohe.

⁴¹ E vaze'a niguhe'ete'e mene mae ḡihine'ohe.

⁴² E edeḡa, za zamaze nidu'a hina Badi'a mene zamare'ohe.

⁴³ E'e Mamahe niḡano ariro, rehano za e mene mae ḡihihe'ohe. U vaze 'ahogani'a ane niḡano arine, za ani mae ḡihini'uma.

⁴⁴ Za zae'a bare nigutite'ohe, rehano Badi'a tibuhugani'a za niguzoga mene uratadu e'e veize'e mene inare'ohe. E'ano'o za'a eḡe mazao fioḡa zuni mene idaḡa.

⁴⁵ Eḡe'a Mama ubumao za kotao ohozi'uma rae ago zamaro'i. Za kotao ohoze'ete'e vazegā'e Mose. Za'e Mose goro ḡoe'a hegotadu ḡabone hidi'uma rae zamare'ohe.

⁴⁶ Zae'a Mose mae ḡihinifone, eḡe mazao fifo, mazaḡa ani'e Buka Zaḡoḡano eḡe moneo mirihiro.

⁴⁷ Rehano za Mose'a mirihirote'e ḡoe'a'e mene mae ḡihine'ohe. Tena nougenouge eḡe ḡoere mae ḡihini'uma?"

6

*Vaze 5,000 Ḡubuziro
(Mataio 14:13-21; Mareko 6:30-44; Luka 9:10-17)*

¹ E'e enogano Iesu'e Galilea du'uraḡa, niḡa 'ahoga'e Tiberia, moneafa fare onamiro.

² Ebu vase ḡuḡuvaḡani'a ani hegotiro, mazaḡa ze ani'a uḡi azaḡa mazao haḡairote'e haḡai nu badeḡa horoniro.

³ Ebu Iesu'a maḡa itadu ane tahi'atahi'a teite e'ea ehoriro.

⁴ Iuda azaḡa Iḡine Modirote'e Muiḡa'e hanitiro.

⁵ Iesu'a dude ehamanadu vase ḡuḡuvaḡani'a ane vaḡe are'ete'e horonirotene, Filipi ḡadiniro, "Eme vase ḡuḡuvaḡa 'adi ḡubuzoga veize 'uvahu odoḡa'e nouma hoiti'uma?"

⁶ Ani Filipi tuhune nurihi radu 'ouge rae ḡadimaro, mazaḡa ani ane'a bare nagini haḡai'uma rae ederiro.

⁷ Ebu Filipi'a naenaeniro, "Bato fu'o uḡidu fare gauḡa hadiḡa* hina 'uvahu odoga hoitadu, ze tibatiba anoga veize tahitahe zinine zuni mene idara'uma."

⁸ Ebu Iesu tahi'a 'ahoga, Simona Petero negoḡa, Anderea'a niro,

⁹ "'Adao tahi'a ohozeḡa 'ahoga mazao'e 'uvahu odoga† fu'o zu ḡozone aheu e'e, rehano vase ufeta ḡehaḡa u'ano mene idara'uma."

¹⁰ Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, "Vaze nidu'a ehoro'i rae zo'i." A'e ve ḡunuḡa haba'a u'ano, zeḡe nidu'a e'e rana ehoriro. Zeḡe bo'aḡano ohoze nidu'a'e 5,000 heuḡa.

¹¹ Ebu Iesu'a 'uvahu odoga madu Badi'a mazao manoga tauḡi reiro, ebu e'ea ehore radiu'ete'e azaḡa ḡahugiro. Ebu ḡozone zuni 'ouge haḡadu zeḡe urao borofe aro.

¹² Vaze nidu'a au ubararotene, Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, "Ogomu ḡaha'aḡaha'a ago mode tauḡo'i, rehano nidu'a nu'ono'i."

¹³ E'ano'o 'uvahu odoga fu'o hina vase nidu'a borofe arote'e enogano modirote'e ogomuḡa nu'onirotene, tunahu nidu'a gaubanana aheu fare iri'avoniro.

¹⁴ Iesu'a haḡai nu badeḡa haḡairote'e vase nidu'a horonadu 'ahige ḡadahe ḡoeriro, "Hube hune vase 'adi'e raha 'ahao ari'uma rae reirote'e peroveta vaseḡa!"

¹⁵ Iesu'e ze'a aradu inaraze hina ani obone kinio ohonihi rae ederiro. 'Ougadu ane da'o maḡa bare itiro.

* **6:7 6:7** Denari 200. Denari tiba'e mada tiba gau naeḡa. † **6:9 6:9** bali 'uvahu odoga

*Vu rana Onamiro**(Mataio 14:22-27; Mareko 6:45-52)*

¹⁶ Ġoravararotene, Iesu tahi'atahi'a'e Galilea du'uraġa ovoiro.

¹⁷ Uzaborarotene, Iesu'a zeġe vaġe mene arirote'e u'ano, ze ġasio tiriho ebu du'ura mon-eafa faradu Kaperanauma onamiro.

¹⁸ Ebu zavara boro'a feuradu sa'u'a vu kafeniho.

¹⁹ Ze fu'o ga fu'o tiba fare kilomita reve onamirotene, Iesu'a vu rana onamadu ġasize hanitiriote'e horoniho. 'Ougadu ze rihau rudaro.

²⁰ Rehano ane'a ziro, "'Adi'e eġe. Ago rihano'i."

²¹ E'ebone ze ani ġasio mae zouniho ebu ġasi'e zeġe'a oname'ete'e haba'ano zogone hebetiho.

²² Irarirotene, du'ura moneafao radiu'ete'e vaze ġuġuvaġani'a ederiho, ohogore'e ġasi tiba da'o e'ea radiho, ebu Iesu'e ane tahi'atahi'a teite ġasio mene tiradu ane tahi'atahi'a'a da'o onamiho.

²³ E'e madaġano ġasi nu'e Tiberiaono'o ariho, ebu Zuhi'a Boro'a kuranadu vaze ġuġuvaġa 'uvahu odoga hina ġubuzirote'e haba'ano hebetiho.

²⁴ Ebu Vaze ġuġuvaġani'a ehamanadu Iesu zu ane tahi'atahi'a'e de'ea mene horoziriote'e, ġasizeo tiradu Iesu vaġe Kaperanauma onamiho.

Iesu'e Ġabone Zini'ete'e Ogomuġa

²⁵ Ze Iesu du'ura moneafao horonadu ġadiniho, "Rabi, ġa nani'a 'aha feureha?"

²⁶ Iesu'a naenaenziho, "Eġe'a hube hune zi'ohe, za eġe vaġe'eta'a'e, mene mazaġa eġe'a

haḡairote'e haḡai nu badeḡa horoneha, rehano mazaḡa 'uvahu odoḡa au idaraneha.

27 Ruhuru'ete'e ogomuḡa veize ago gauo'i, rehano ḡabone tuḡutuḡu hidifine mene hauḡe'ete'e ogomuḡa veize gauo'i. E'e ogomuḡa'e Vaze Ubugani'a zini'uma, mazaḡa ani'e 'ouge haḡaoga veize Moga Badi'a'a ohoniro."

28 Ebu zeḡe'a ḡadiniro, "Badi'a gauḡa haḡaifine eme nougi'uma?"

29 Iesu'a naenaезiro, "Badi'a gauḡa'e ane'a tuḡunirote'e vazegā mazao fie'ete'e ra'ohe."

30 Zeḡe'a niro, "Eme horonadu ḡae mazao fioga veize, ḡa haḡai nu badeḡa 'ahoga haḡao'i. Ga nagi haḡai nu badeḡa haḡai'uma?"

31 Buka Zaḡoḡano Mose'a haḡairote'e haḡaiḡa moneo 'ahige rae mirihiro, 'Vaze nidu'a anoga veize ani'a adureono'o ogomu ziniro.' E'e teige, eme vouḡa'e haba boha'ano onamirote'e zamaḡano mana aro."

32 Iesu'a ziro, "Eḡe'a hube hune zi'ohe, adureono'o ogomu zinirote'e vazegā'e mene Mose, rehano eḡe Mama. Ani'a adureono'o ogomu huga zini'ohe."

33 Badi'a'a zini'ete'e ogomuḡa'e adureono'o ovadu raha 'adi azaḡa ḡabone zini'ohe."

34 Zeḡe'a niro, "Vaze boro, e'e ogomuḡa'e mada nidu'a rifo'i."

35 Iesu'a ziro, "E'e ḡabone zini'ete'e ogomuḡa. Iniu eḡe vaḡe are'ete'e vazegā'e mene hune vinini'uma, ebu iniu eḡe mazao fie'ete'e vazegā'e iriga mene hune mo'oni'uma."

³⁶ Rehano e ibite zirote'e teige, za'e e horoheha rehano, eḡe mazao mene fie'ohe.

³⁷ Mama'a ini'ete'e azaḡa nidu'a'e eḡe vaḡe ari'uma, ebu iniu eḡe vaḡe are'ete'e vazaḡa'e eḡe'a mene hune hegone vaḡini'uma.

³⁸ Eḡe'a eḡe ura haḡaoga veize adureono'o mene ovairo, rehano eḡe tuḡuhirote'e vazega ura haḡaoga veize ovairo.

³⁹ Ebu eḡe tuḡuhirote'e vazega ura'e, ani'a inirote'e azaḡa bo'aḡano tiba zuni eḡe'a mene daunadu, mada ḡonagano zeḡe nidu'a bare ḡaboze'ete'e ra'ohe.

⁴⁰ Eḡe Mama'e iniu Ubuga horonadu ane mazao fie'ete'e azaḡa nidu'a ḡabone tuḡutuḡu hidoga urate'ohe. E mada ḡonagano ze bare ḡabozi'uma."

⁴¹ Ebu Iuda azaḡani'a Iesu moneo gumude ḡoeriro, mazaḡa ani ane'a bare adureono'o ovairote'e ogomuḡa rae reiro.

⁴² Ebu ze 'ahige rae reiro, "Vaze 'ahi'e Iosefa ubuga Iesu. Eme ani vi'a zu moga edeḡa. Ani nougadu, 'E'e adureono'o ovairo,' rae ra'ohe?"

⁴³ Iesu'a ziro, "Za eḡe moneo ago gumude ḡoero'i.

⁴⁴ Mamahe'a eḡe tuḡuhiro. E'ano'o ani'a vase mene ibithaune, vazeni 'ahogani'a eḡe vaḡe aroga mene idaḡa. Eḡe vaḡe are'ete'e vazega'e mada ḡonagano eḡe'a bare ḡaboni'uma.

⁴⁵ Buka Zaḡoḡano peroveta azaḡani'a 'ahige rae mirihiro, 'Badi'a'a zeḡe nidu'a ihozi'uma.'☆

Iniu Mama ġoere egohu'ete'e zu ani mazaono'o edeġa ma'ete'e azaġa nidu'a'e eġe vaġe are'ohe.

⁴⁶ Vazeni 'ahogani'a Mama mene horoniro, rehano Badi'a mazaono'o arirote'e vazegani'a da'o Mama horoniro.

⁴⁷ Eġe'a hube hune zi'ohe, iniu eġe mazao fie'ete'e vazegā'e ġabone tuġutuġu hidiro.

⁴⁸ E'e ġabone zini'ete'e ogomuġa.

⁴⁹ Zae vouġa'e haba boha'ano mana aro, rehano ze rudaro.

⁵⁰ U ogomu 'adi'e adureono'o ovadu iniu'a e'e aune, ani mene ruda'uma.

⁵¹ E'e adureono'o ovadu ġabone zini'ete'e ogomuġa. Iniu ogomu 'ahi aune, radiu tuġutuġi'uma. E'e ogomuġa'e eġe ahiri. Raha 'adi azaġa ġabozifine, eġe'a ahirihe zini'uma."

⁵² Ebu Iuda azaġani'a zeġe'a bare ta'iotite'ena'a, 'ahige rae reiro, "Vaze 'adi'e nougenouge ahi'a rifadu eme a'uma?"

⁵³ Iesu'a ziro, "Eġe'a hube hune zi'ohe, za Vaze Ubuga ahiri mene aune zu ruġa mene gagine, zamazeo ġabone'e o'o'a.

⁵⁴ Iniu eġe ahiri au'ete'e zu ruhe gage'ete'e vazegā'e ġabone tuġutuġu hidiro, ebu mada ġonagano eġe'a ani bare ġaboni'uma.

⁵⁵ Mazaġa eġe ahiri'e ogomu huga zu eġe ru'e vu huga.

⁵⁶ Iniu eġe ahiri au'ete'e zu eġe ru gage'ete'e vazegā'e eġe teite tiburanadu radiu'ohe, ebu eġe zuni ani teite tiburanadu radiu'ohe.

⁵⁷ Mama ġabode radiu'ete'e'a tuġuhiro, zu ani u'ano eġe zuni ġabode'ohe. E'e teige, iniu eġe ahiri au'ete'e vazegā'e eġe u'ano ġabodi'uma.

58 E'e adureono'o ovairote'e ogomuḡa huga. Ogomu 'ahi'e mene vouḡaze'a arote'e ogomuḡa heuḡa. Ze oganadu vesu'u rudaro. U ogomu 'ahi au'ete'e vazēḡa'e ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma."

59 Iesu'a 'adi ḡoe'a Kaperanauma nu'onu'o neḡano ihozirote'e zamaḡano ziro.

Iesu Tahi'a Ḡehaḡani'a Iesu Muhiniro

60 Iesu tahi'a ḡehaḡani'a ani ḡoere e'e egadu 'ahige rae reiro, "Ani ihore'e riḡa. Iniu'a e'e mae ḡihini'uma?"

61 Iesu'e ane tahi'atahi'a'a ḡoere e'e u'ano gumude'ete'e ederadu ziro, "Ḡoere e'e u'ano zamaze adudu'ehe?

62 Tena za Vaze Ubugani'a ibite radirote'e haba'a bare itoga horonine, nougi'uma?

63 Badi'a Vine'e ḡabone zini'ohe. Vaze inaraono'o ḡabone hidoga mene idaḡa. Eḡe'a zeate'e ḡoe'anono'o za Badi'a Vine ma'ohe zu ḡabone hide'ohe.

64 Rehano zae bo'aḡano nu'e eḡe mazao mene fie'ohe." Iesu'e ḡadaheḡanono'o iniu'a ani mazao mene firot'a'a'e zu iniu'a revohatita'a'e ederiro 'ahine, 'ouge reiro.

65 Ebu ani'a ziro, "E'e u'ano, e ibite 'ahige rae reiro, 'Mama'a iniu eḡe vaḡe aroga gararine, vazeni 'ahoga zuni eḡe vaḡe aroga'e mene idaḡa.'"

66 E'e madaḡanono'o ane tahi'a ḡehaḡani'a ani modadu mene bare hegotiro.

67 Ebu Iesu'a ane tahi'a gaubanana aheu fare ḡadiziro, "Zae zuni eḡe modihi ra'ehe?"

⁶⁸ Simona Petero'a naenaeniro, “Zuhi'a Boro, ġabone tuġutuġu rifi'ete'e ġoe'a'e ġae mazao, e'ano'o eme ġa mene modi'uma.

⁶⁹ Eme ġa'e Badi'a mazaono'o arirote'e Vazeġa Zaġoġa rae fie'ohe zu edere'ohe.”

⁷⁰ Iesu'a naenaenziro, “E za, gaubanana aheu fare ohoziro, rehano zae bo'aġano vase tiba'e Diabolo'a ragano reiro.”

⁷¹ Iesu'a Isakariota vaseġa Simona ubuga, Iuda moneo 'ouge reiro. Ani zuni Iesu tahi'a gaubanana aheu fare bo'aġano tahi'a 'ahoga, rehano vesu'u Iesu revohatite'e vaseġa reiro.

7

Taruha Muġa Onamiro

¹ E'e enogano Iesu'a Galilea haba'ano ragave onamiro. Ani Iudea haba'ano ragavoga mene uratiro, mazaġa e'ea Iuda azaġa ibitozi'ete'e azaġani'a ani matihi radu guhine radiro.

² Ebu Iuda azaġa mui 'ahoga, Taruha Muġani'a hanitiro.

³ 'Ougadu Iesu negoġa duġuru'a Iesu niro, “Ġa haba 'ahi modadu Iudea haba'a on-amo'i. 'Ougine ġa hegote'ete'e azaġani'a ġae'a haġae'ete'e haġai ġiġi'aġa horoni'uma.

⁴ Iniu ane bare vase mazao furenihi ra'ete'e vaseġa'e gau 'ahoga mene sifu haġae'ohe. Ġa haġai 'ahiguga haġae'ete'e u'ano, raha 'adi azaġa nidu'a mazao ġae'a bare fure'o'i.”

⁵ Iesu negoġa duġuru'a 'ouge nirota'a'e mazaġa zeġe zuni ani mene mae ġihiniro.

⁶ Ebu Iesu'a naenaезiro, “Izidi'e eḡe'a mene onamite'e madaḡa, rehano za zae ura madaḡano onamoga'e idaḡa.

⁷ Raha 'adi azaḡa'e za mene he'ehe'eze'ohe, u e'e he'ehe'ehe'ohe, mazaḡa e haḡaize'e sau'a rae furene'ohe.

⁸ Za mui e'e veize onamo'i. E izidi'e mui e'e veize mene onami'uma, mazaḡa eḡe mada'e 'ize mene feureha.”

⁹ Ani 'ouge rae zeadu Galilea haba'ano radiro.

¹⁰ Iesu negoḡa duḡuru'e mui e'e u'a itirote'e enogano ani vase'a mene ederifine vesu'u sifu itiro.

¹¹ Ebu Iuda azaḡa ibitozi'ete'e azaḡani'a mui madaḡano Iesu vaḡe ragave'ena'a, vase e'ea ḡadimaro, “Vaze a'e noumao?”

¹² Ebu vase ḡuḡuvaḡani'a Iesu moneo gumudiro. Nu'e raena'a, “Ani'e vase manoḡa,” ebu nu'e raena'a, “Mene, ani vase so'oze'ohe,” rae reiro.

¹³ Rehano ze Iuda azaḡa boroboro rihoziro 'ahine, Iesu moneo hunio mene rae fureniro.

Kuru Neḡano Ihoziro

¹⁴ Mui e'e ḡaha'a hauḡirotene, Iesu'a kuru neḡa haba'a itadu vase ḡadahe ihoziro.

¹⁵ 'Ougadu Iuda azaḡa ibitozi'ete'e azaḡa'e zaguzaganadu 'ahige rae reiro, “Vaze 'adi'e mene hune mirihiro, rehano ani edeḡa 'ahiguḡa'e nougenouge meiro?”

¹⁶ Iesu'a naenaезiro, “Eḡe ihore'e mene eḡe mazaono'o, rehano eḡe tuḡuhirote'e vazegā mazaono'o ariro.

¹⁷ Iniu Badi'a ura haḡaihi ra'ete'e vazēga'e ederi'uma, eḡe ihore'e Badi'a mazaono'o ariro ga eḡe edeḡanono'o ariro.

¹⁸ Iniu ane edeḡano ḡoere'ete'e vazēga'e vazē'a ani nigunoga urate'ohe. U ani tuḡunirote'e vazēga nigunoga urate'ete'e vazēga'e ḡoere huga ra'ohe zu ani mazao ve'oḡa o'o'a.

¹⁹ Mose'a goro ḡoe'a za ziniro, rehano zae bo'aḡano vazē 'ahoga zuni e'e mene hegote'ohe. Nougadu za e uḡuhe ruhihi ra'ohe?"

²⁰ Vazē ḡuḡuvaḡani'a naenaeniro, "Vine sau'ani'a ḡa ragano reiro! Ḡa ḡame nuri'ete'e vazēga'e o'o'a."

²¹ Iesu'a ziro, "Eḡe'a Bana Madaḡano haḡai gigi'a 'ahoga haḡadu zae nidu'a zaguzagau'ohe.

²² Mose'a ahiri rana iḡuri haḡae'ete'e goroḡa ḡoe'a ziniro. (Ahiri rana iḡuri haḡae'ete'e goroḡa ḡoe'a'e mene Moseono'o, rehano 'izema Mose'a fureranogano vouḡazeono'o ariro.) E'ano'o za Bana Madaḡano zuni tahi'a kome'a ahiri rana iḡuri haḡae'ohe.

²³ Za Mose goro ḡoe'a mene vari'oga veize, mada tibatiba Bana Madaḡano zuni tahi'a kome'a ahiri rana iḡuri haḡae'ohe. Tena eḡe'a Bana Madaḡano vazē 'ahoga ahiri nidu'a fainirote'e u'ano, za nougadu eḡe mazao maḡune'ohe?

²⁴ Za'e vazē enona da'o ḡianadu ve'oḡa rae ago ro'i. Rehano huga ḡianadu duduḡa ga ve'oḡa rae ro'i."

Iesu'e Kerisohe?

25 E'e madaḡano Ierusalemāo radiu'ete'e azaḡani'a ḡadimutitiro, "Vaze 'adi'e ze'a matihi rae inare'ete'e vazega.

26 Ani hunio ḡoere'ohe, rehano ze ani rana ḡoere 'ahoga mene ra'ohe. Iuda azaḡa boroboro'a zuni ani'e hube hune Keriso ra'ete'e mae ḡihine'ehe?

27 Rehano ani'e mene Keriso, mazaḡa eme vase 'adi noumano'o arirota'a'e edega. Keriso'a arine, vazeni 'ahoga zuni ani noumano'o arirote'e mene ederi'uma."

28 Ebu Iesu 'ize kuru neḡa haba'ano ihoze'ete'ea, ani ḡihau ḡoeriro, "O'e, za e edega ebu e noumano'o arirota'a'e edega. Rehano e eḡe edegano mene ariro. Eḡe tuḡuhirote'e Badi'a'e hube hune. Za ani aḡu'a.

29 U e ani edega, mazaḡa e'e ani mazaono'o ariro zu ani'a eḡe tuḡuhiro."

30 'Ouge reirotene, ze Iesu obone ti nuriro, rehano vase 'ahoga 'evo'a hina mene oboniro, mazaḡa ani madaḡani'a 'ize mene feuriro.

31 Rehano vase ḡuḡuvaḡa bo'aḡano vase ḡehaḡa'e Iesu mazao fiadu reiro, "Keriso'a aradu haḡai nu badeḡa haḡaine zuni, vase 'adi mene ufeta vitine haḡai'uma!"

32 Farisea azaḡa'e vase ḡuḡuvaḡani'a Iesu moneo 'ouge gumude ḡoerirote'e igiro. E'ano'o dibu'o vazega ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu Farisea azaḡani'a Iesu obone tihī radu kuru neḡa uti azaḡa tuḡuziro.

33 'Ougadu Iesu'a ziro, "E zae teite mada tahiḡa da'o radadu eḡe tuḡuhirote'e vazega vaḡe onami'uma.

34 Za eḡe vaḡi'uma, rehano mene horohi'uma. Ebu za'e eḡe'a radiu'ete'e haba'a onamoga'e mene idaḡa."

35 Ebu Iuda azaḡa ibitozi'ete'e azaḡa'e zeḡe'a bare ḡadimutitiro, "Ani no'e onami'uma 'ahine, eme ani mene horoni'uma ra'ohe? Ani Iuda azaḡani'a radiu'ete'e Giriki azaḡa haba onamadu Giriki azaḡa ihozi'umahe?

36 Ani'a 'ahige ra'ohe, 'Za eḡe vaḡi'uma, rehano mene horohi'uma, ebu eḡe'a radiu'ete'e haba'a aroga zuni mene idaḡa.' E'e huga'e nagini?"

Ḡabone Vuḡa

37 Mui ḡonaga madaḡa'e mada boro hune. Iesu'a edau iḡunadu vaze ḡuḡuvaḡa huze ziro, "Iniu iriga mo'one'ete'e vazeḡa'e eḡe vaḡe aro'i ebu gago'i.

38 Buka Zaḡoḡano reirote'e teige, iniu eḡe mazao fie'ete'e vazeḡa'e ḡabone vuḡani'a vu boro teige ane zamaḡanono'o sore bua'uma."

39 Ane'a ḡabone vuḡa reirota'a'e Vine Zaḡoḡa moneo rae radu iniu ani mazao fie'ete'e azaḡa'e e'e hidi'uma rae reiro. Rehano e'e madaḡano Vine Zaḡoḡa'e ze 'ize mene hidiro, mazaḡa Iesu'e 'ize satauro rana mene rudanadu ani ni'e mene mae ḡihiniro.

40 Vaze ḡuḡuvaḡani'a ḡoere e'e igirotene, nu'e 'ahige rae reiro, "Vaze 'adi'e hube hune peroveta vazeḡa. A'e emeḡe'a guhine'ete'e vazeḡa."

41 U vaze nu'e raena'a, "Ani'e Keriso," ebu nu'e raena'a, "Mene, Keriso'e Galilea haba'anono'o mene ari'uma.

42 Buka Zağogano 'ahige rae reiro, 'Keriso'e kini Davida mariganono'o zu Davida ne Betelehemaono'o ari'uma.'☆"

43 E'ano'o vaze ġuġuvaġa'e Iesu u'ano a'adaro.

44 Vaze nu'e ani obone tihi reiro, rehano vazeni 'ahogani'a ani rana 'evore mene tiro.

Vaze Boroboro'a Iesu mazao Mene Firo

45 Ebu kuru neġa uti azaġani'a dibu'o vazeġa ġihi'aġaġihi'aġa zu Farisea azaġa vaġe bare on-amiro. Ebu ze'a uti azaġa ġadiziro, "Za nougadu ani mene obone teadu tutune areha?"

46 Zeġe'a naenaenziro, "Vaze 'adi teige ġoere manoga ġoerirote'e vazaġa'e o'o'a!"

47 Farisea azaġani'a ziro, "Zae zuni ani'a so'ozahē?"

48 Vaze ibitozi'ete'e azaġa ga Farisea azaġa bo'aġano ani mazao fie'ete'e vazeġa 'ahoga e'ehe? Mene!

49 Vaze ġuġuvaġa 'ahi'e Mose goro ġoe'a aġu'a 'ahine, ani mazao fie'ohe. E'ano'o ze radiu tuġutuġu adugaġa hidi'uma!"

50 Ibite Iesu vaġe onamirote'e vazeġa, Nikodemo zuni Iuda azaġa ibitozi'ete'e vazeġa 'ahoga. Ani'a ġadiziro,

51 "Emeġe goro idunaġano, eme'e vaze ġoere egadu ani'a nagini haġae'ete'e 'izema ederogano ani'e ve'oġa rae mene ra'ohe."

52 'Ougadu zeġe'a naenaenziro, "Ġae zuni Galilea vazeġahe? Buka Zağoga bare me'odo'i, 'ouġine peroveta vazeġani 'ahoga Galilea haba'ano mene fureru'eta'a'e ederi'uma."

53 Ebu ze zeġezeġe ne oname ġouriro.

8

Ubuma Ġezo Roġaeġa

¹ Ebu Iesu'a Olivi Maġa onamiro.

² Irarirotene, oherebau uzeuze ani kuru neġa haba'a onamiro. Ebu vaze nidu'a ani vaġe onamirotene, ani ehoradu ihoziro.

³ Ebu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa zu Farisea azaġani'a ubuma ġezo roġaeġa 'ahoga obone teadu vaze ġuġuvaġa zamao ohone tiro.

⁴ Ebu ze Iesu niro, "Ihore vazegħa, roġae 'ada'a ubuma ġezo haġae'ete'e emeġe'a horonadu obone teha.

⁵ Mose goro ġoe'ano Mose'a 'ahige rae reiro, 'Roġae 'uguġa'e hadi hina mau runo'i.' Ġa'e nouge rae zamare'ohe?"

⁶ Ze ani tuhune nurihi radu 'ouge rae ġadimaro, mazaġa ani'a ve'ore naenaezine ani kotao mae ohonihi reiro.

Rehano Iesu'a ġuġuradu 'evo'a hina rahao mirihiro.

⁷ Ze Iesu barebare ġadinirotene, ani'a iġune edanadu ziro, "Zae bo'aġano iniu mazao haġai sau'a o'o'a vazegħani'a ibite geno hadi hina ani mau bohino'i."

⁸ Ebu ani bare ġuġuradu 'evo'a hina rahao mirihiro.

⁹ Ze Iesu ġoere igirotene, ze tibatiba iġune ġouriho. Vaze boroboro'a ibitiro ebu kome'akome'a'e vesu'u iġuniho. Ebu Iesu ane da'o roġae edau'ete'e teite e'ea radiho.

¹⁰ Ebu Iesu'a bare iġune edanadu roġae e'e ġadiniho, "Roġae, ze noumao? Ġa'e ve'oġa rae ra'ete'e vazegħani 'ahoga'e o'o'ahe?"

11 Ane'a naenaeniro, "Vazeni 'ahoga o'o'a, vase boro." Iesu'a niro, "Ege zuni ga'e ve'oğa rae mene ra'ohe. Onamo'i, ebu izidiono'o zama moneo hağai sau'a ago bare hağao'i."

Iesu'e Raha 'Adi Agağa

12 Iesu'a bare goeriro, "E'e raha 'adi agağa. Iniu ege hegote'ete'e vazega'e uzabo zamağano mene hune ragavi'uma, rehano gabone hide'ete'e agağa me'uma."

13 Farisea azağani'a niro, "Ga gae'a bare gae moneo rae furene'ohe. A'e huga o'o'a!"

14 Iesu'a naenaeziro, "E ege'a bare ege moneo rae furene'ohe, rehano ege goere'e huga, mazağa e noumano'o arirote'e zu no'e onamita'a'e edeğa. U za'e ege'a noumano'o arirote'e zu no'e onamita'a'e ağu'a.

15 Za raha azağa zamarone idunağano iniu'e duduğa ga ve'oğa rae ra'ohe. Rehano e vase 'ahoga mazao duduğa ga ve'oğa rae mene ra'ohe.

16 Rehano ege'a vase mazao duduğa ga ve'oğa rae reine zuni, a'e duduga, mazağa mene ege da'o, rehano ege tuğuhirrote'e Mamahe'a ege teite radiu'ohe.

17 Zae goro goe'ano 'ahige rae mirihiro, 'Vaze aheu'e goere tiba reine, a'e hube.☆

18 E ege'a bare ege moneo rae furene'ohe, ebu ege tuğuhirrote'e Mamahe zuni ege moneo rae furene'ohe."

19 Ebu zege'a gadiniro, "'Ougadu mogo'e noumao?" Iesu'a naenaeziro, "Za ege zu Mama'e

aḡu'a. Zae'a eḡe ederifone, eḡe Mama zuni ederifo."

²⁰ Iesu'a kuru neḡa haba'ano ḡahunone hadiḡa ufe'ete'e maḡuḡa uhiḡano ihoze'ete'ea, ḡoere 'adi ziro. Rehano ani mada'e 'ize mene feuriro 'ahine, ze ani mene obone tiro.

Iesu'a Ane Rune moneo Ihoziro

²¹ Iesu'a bare ziro, "E'e oname dauḡi'uma, u za'e eḡe vaḡi'uma, rehano za haḡaize sau'a zamaḡano ruda'uma. Ebu eḡe'a onamite'e haba'a'e za'a aroga mene idaḡa."

²² Iuda azaḡa boroboro'e zeḡe'a bare ḡadimutitiro, "Ani ane'a bare ma'umahe? Mazaḡa ani'a onamite'e haba'a'e emeḡe'a onamoga'e mene idaḡa rae ra'ohe."

²³ Rehano Iesu'a ziro, "Za'e 'u'uḡanonono'o ariro, u e'e hitanaono'o ariro. Za'e raha 'adi azaḡa, u e'e raha 'adi mene vazega."

²⁴ E'ano'o e zeha, 'Za haḡaize sau'a zamaḡano ruda'uma.' Za eḡe'a eḡe moneo iniu rae ra'ete'e mene mae ḡihinine, za haḡaize sau'a zamaḡano ruda'uma."

²⁵ Zeḡe'a ḡadiniro, "Tena ḡa iniu?" Iesu'a ziro, "E ḡadaheḡanonono'o e'e iniu rae zi'ohe."

²⁶ E zae moneo zihi ra'ete'e ḡoe'a'e ḡehaḡa ebu za'e ve'oḡa ra'ete'e ḡoe'a zuni ḡehaḡa. Rehano eḡe tuḡuhirote'e vazega'e huga radu e ani mazaono'o igirote'e ḡoe'a da'o raha azaḡa zi'ohe."

²⁷ Rehano ze Iesu'a Moga moneo zirota'a'e mene ederiro.

²⁸ E'ano'o Iesu'a ziro, "Vaze Ubuga'e zae'a satauro rana mae ḡihinite'e madaḡano, za eḡe'a

zi'ete'e vazegā'e ege rae ederi'uma. Ebu e ege edegano gau 'ahoga mene hage'ete'e, rehano Mama'a ihohirote'e gauga da'o goere'eta'a'e ederi'uma.

²⁹ Ege tuguhirote'e vazegā'e ege teite radiu'ohe. Ani'e ege da'o mene mode taugiro, mazağa e igaiğa ani'a matu'e'ete'e hagaiğa da'o hage'ohe."

³⁰ Iesu'a 'ouge reirotene, vase gehagani'a ani mazao firo.

Aberahamo Mariga

³¹ Ebu Iesu'a Iuda azağa ani mazao fie'ete'e ziro, "Za ege ihore hegotine, hube hune ege tahi'atahi'a re'uma.

³² Ebu za goere huga ederi'uma. Za'e tugure azağa teige'ohe, rehano goere huga e'e'a tugure azağanono'o za bohaze buzi'uma."

³³ Zege'a naenaeniro, "Eme'e Aberahamo mariga. Eme vase 'ahoga tugure azağa mene hune reiro. Ga nougadu eme'e tugure azağanono'o bohafe bufi'uma ra'ohe?"

³⁴ Iesu'a naenaenziro, "Ege'a hube hune zi'ohe, iniu hagai sau'a hage'ete'e vazegā'e hagai sau'a tugure vazegā ra'ohe.

³⁵ Ebu tugure vazegā'e ani teite ne tibano radiu'ete'e azağa teite igaiğa mene radiu'ohe. U ubuga'e ani teite ne tibano radiu'ete'e azağa teite igaiğa radiu'ohe onamo tugutuğu.

³⁶ E'ano'o Ubugani'a za hagaize sau'anono'o bohaze buzine, za'e hube hune hagaize sau'anono'o buau radi'uma.

³⁷ E edeḡa, za'e Aberahamo mariga. Rehano eḡe ḡoere'e zae zamao o'o'a u'ano, za eḡe uḡuhe ruhihi ra'ohe.

³⁸ E Mama'a ihohirote'e ḡoe'a zi'ohe. Rehano za'e moze mazaono'o igirote'e haḡae'ohe."

³⁹ Ze'a naenaeniro, "Aberahamo'e emeḡe mama." Iesu'a ziro, "Za'e Aberahamo ubugaubuga reifone, Aberahamo'a haḡairote'e haḡaiḡa haḡaifo.

⁴⁰ E'e Badi'a mazaono'o igirote'e ḡoe'a huga ziro, rehano za e uḡuhe ruhihi ra'ohe. Aberahamo'e mene 'ougiro.

⁴¹ Za'e zae moze'a haḡae'ete'e haḡaiḡa haḡae'ohe."

Ebu zeḡe'a niro, "Eme'e mene butu ega. Badi'a ane da'o'e emeḡe Mama."

⁴² Iesu'a ziro, "Badi'a'e Moze reifone, za e zamare borofifo, mazaḡa e Badi'a mazaono'o aradu izidi 'aha radiu'ohe. E eḡe'a bare mene ariro, rehano ani'a tuḡuhadu ariro.

⁴³ Za nougadu eḡe'a ra'ete'e ḡoe'a mene edere'ohe? Mazaḡa za'e eḡe ḡoere egoga mene urate'ohe.

⁴⁴ Moze'e Diabolo, ebu za'e moze ura haḡaihi ra'ohe. Ani'e ḡadaheḡanono'o vaze maro zu hugano mene haḡae'ohe, mazaḡa ani zamao'e huga o'o'a. Ani'a ḡurire'eta'a'e ane haḡai, mazaḡa ani'e ḡuriro vazega, zu ḡuriro nidu'a'e ani mazaono'o fureru'ohe.

⁴⁵ Eḡe'a ḡoere huga zi'e 'ahine, za eḡe mazao mene fie'ohe.

⁴⁶ Zae bo'aḡano iniu'a eḡe mazao sau'a 'ahoga horonadu e'e ve'oḡa rae re'uma? E ḡoere huga

ra'ohē, rehano nougadu za'e eḡe mazao mene fie'ohē?

⁴⁷ Iniu Badi'a mone vazēḡa'e Badi'a ḡoere igi'ohē. Za'e Badi'a ḡoere mene igi'ohē, mazaḡa za'e Badi'a mene mone azaḡa."

Iesu zu Aberahamo

⁴⁸ Ebu Iuda azaḡa boroboro'a Iesu naenaeniro, "Ḡa Samaria vazēḡa teige ve'ore ḡoere'ohē, zu vine sau'ani'a ḡae ragano reiro. Emeḡe ḡoere 'ahi'e mene dudugāhe?"

⁴⁹ Iesu'a naenaeziro, "E mene vine sau'aheta, rehano Mamahe gubane'ohē. U za'e e mene gubahe'ohē.

⁵⁰ E vazē'a nihe mae ḡihinoga mene umize'ohē. Rehano vazē'a nihe mae ḡihinoga urate'ete'e vazēḡa'e eḡe teite radiu'ohē, ebu ani'e kota vazēḡa.

⁵¹ Rehano eḡe'a hube hune zi'ohē, iniu'a eḡe ḡoere hegotine, ani'e mene hune ruda'uma."

⁵² Iuda azaḡa boroboro'a niro, "Izidi eme edereha, ḡa'e vine sau'aḡota! Aberahamo zu peroveta azaḡa zuni rudaro, rehano ḡa raena'a, 'Iniu eḡe ḡoere hegote'ete'e vazēḡa'e mene hune ruda'uma,' rae ra'ohē.

⁵³ Ḡa'e emeḡe vouḡa Aberahamo ufeta vitinogahe? Ani'e rudaro ebu peroveta azaḡa zuni rudaro. Ḡa ḡae'a bare iniu rae zamare'ohē?"

⁵⁴ Iesu'a naenaeziro, "E eḡe'a bare nihe mae ḡihinine, a'e huga o'o'a. Nihe mae ḡihine'ete'e vazēḡa'e eḡe Mama. Ani'e zae'a zae Badi'a rae hune'ohē.

⁵⁵ Za'e ani aḡu'a, u e'e ani edeḡa. E ani aḡu'a rae reifone, e zae teige ḡuriro vazēḡa reifo. Rehano e ani edeḡa zu ani ḡoere hegote'ohe.

⁵⁶ Zae vouḡa Aberahamo'e e raha 'ada are'ete'e madaḡa horoni'uma rae zamaradu matu'e rudaro. Ebu ani'e e'e madaḡa horonadu matu'iro."

⁵⁷ Iuda azaḡa boroboro'a niro, "Ḡa muriḡo 50 'ize mene maha. Nougenuge hena Aberahamo horoniro?"

⁵⁸ Iesu'a ziro, "Eḡe'a hube hune zi'ohe, Aberahamo'e 'izema fureranogano, e'e radiro."

⁵⁹ E'ebone ze hadi mae ḡihinadu Iesu mau runihi reiro. Rehano ani kuru neḡa haba'anono'o 'u'uru buanadu dauḡiro.

9

Ubuma Kuruḡa Vazeḡa Fainiro

¹ Iesu'a onamirote'ea, furerarote'e madaḡanono'o ubuma kuruḡa vazēḡa 'ahoga horoniro.

² Ebu ane tahi'atahi'a'a ḡadiniro, "Rabi, ani'a ubumaḡa kuruḡano furerarota'a'e ane haḡai sau'a u'ano ga vi'a moga haḡai sau'a u'ano?"

³ Iesu'a naenaeziro, "A'e ani mene haḡai sau'a ga vi'a moga haḡai sau'a u'ano, rehano ani ḡabone zamaḡano Badi'a'a nougenouge gaue'ete'e vaze ihozoga veize ani ubumaḡa kuruḡano fureraro.

⁴ Mada'a agaru'ete'e zamaḡano emeḡe'a eḡe tuḡuhirote'e vazēḡa gau haḡai'uma. Ohere'a arine, vazeni 'ahoga'e gauoga mene idaḡa.

⁵ E 'ize raha 'ada radiu'ete'e zamaḡano'e e'e raha 'adi agaḡa."

⁶ Iesu'a 'ouge reirote'e enogano ane'a rahao so'abidiro, ebu so'areḡa hina taḡora haḡadu vase e'e ubuma rana ase ḡuzuhiro.

⁷ Ebu ani'a niro, "Siloami du'ura kome'a onamadu vuzu'o'i." (Siloami huga'e Tuḡuniro.) Ebu vase e'e'a onamadu e'e vuḡano vuzu'irotene, ubumaḡani'a ra'anadu bare ariro.

⁸ 'Ougadu ane nabudi zu ane'a umididote'e ibite horonirote'e azaḡani'a ḡadimutitiro, "Vaze 'adi'e ehoradu umide banidote'e vazeḡa, o'ehe?"

⁹ Vaze nu'e raena'a, "O'e, ani'e vase e'e," u nu'e raena'a, "Mene, 'adi'e ani heuḡa," rae reiro. Rehano ani ane'a bare 'ahige rae reiro, "O'e, vase a'e eḡe."

¹⁰ Zeḡe'a ḡadiniro, "Ubumaḡo nougenouge ra'aneha?"

¹¹ Ani'a naenaenziro, "Iesu rae hune'ete'e vazeḡani'a taḡora haḡadu ubumahe rana ase ḡuzuheha. Ebu ani'a, 'Siloami du'ura kome'a onamadu vuzu'o'i,' rae eheha. E'ano'o e onamadu e'ea vuzu'eha ebu ehamanoga'e idaraneha."

¹² Zeḡe'a ḡadiniro, "Vaze a'e noumao?" Ane'a ziro, "E aḡu'a."

Farisea Azaḡa'e Ubuma Kuruḡa Vazeḡani'a Manorirote'e moneo Udaḡiro

¹³ Ebu ze ibite ubuma kuruḡa reirote'e vazeḡa zamahanadu Farisea azaḡa vaḡe onamiro.

¹⁴ Iesu'a taḡora haḡadu vase e'e ubuma fainirote'e madaḡa'e Bana Madaḡa.

¹⁵ E'ano'o Farisea azaḡani'a zu ḡadiniro, “Ḡa nougenouge ehamanoga'e idaraneha?” Ani'a naenaeziro, “Ane'a taḡora haḡadu ubumahe rana ase ḡuzuheha. Ebu e vuzu'adu izidi ehamu'ohe.”

¹⁶ Ebu Farisea azaḡa nu'a reiro, “Vaze a'e mene Badi'a mazaono'o arirote'e vazega, mazaḡa ani Bana Madaḡa goro ḡoe'a mene hegote'ohe.” U nu'e reiro, “Ani'e haḡai sau'a vazega reine, haḡai nu badeḡa 'ahiguḡa haḡaoga'e mene idaḡa.” 'Ougadu ze zeḡe'a bare rovoteiro.

¹⁷ E'ano'o ze ubuma kuruḡa reirote'e vazega bare ḡadiniro, “Ani ubumaḡo faineha. Ḡa'e ani iniu rae zamare'ohe?” Ani'a naenaeziro, “Ani'e peroveta vazega.”

¹⁸ Iuda azaḡa boroboro'a ani ibite ubuma kuruḡa reirote'e zu izidi ehamanoga idararote'e mene mae ḡihiniro. E'ano'o ze ani vi'a moga huze zouziro.

¹⁹ Ebu zeḡe'a ḡadiziro, “'Ahi'e zae ubudehe? Ani'e hube ubumaḡa kuruḡano furerarohe? Ani nougadu izidi'e hena ehamu'ohe?”

²⁰ Vi'a mogani'a naenaeziro, “O'e, ani'e emeḡe ubude, ebu ani ubuma kuruḡano furerarota'a'e eme'e edeḡa.

²¹ Rehano eme aḡu'a, ani nougenouge izidi ehamu'ohe zu iniu'a ubumaḡa faineha. Nugo ḡadino'i. Ani vaze boro 'ahine, ane'a bare ḡoeri'uma.”

²² Ani vi'a mogani'a Iuda azaḡa boroboro rihozirote'e u'ano, 'ouge reiro. Mazaḡa zeḡe'a raena'a, “Iniu'a Iesu'e Keriso rae reine, ani nu'onu'o neḡanono'o mae vaḡini'uma,” rae ziro.

23 E'ano'o vi'a mogani'a, "Ani'e vase boro, e'ano'o ani ġadino'i," rae reiro.

24 Mada aheugano ze ibite ubuma kuruġa reirote'e vazegħa hunadu niro, "Badi'a ubumao huga ġoero'i.* Eme'e edegħa, Iesu'e haġai sau'a vazegħa."

25 Ane'a naenaeziro, "E aġu'a, ani'e haġai sau'a vazegħa ga mene, rehano e ġau tiba'e edegħa. Ibite e ubuma kuruġa vazegħa, rehano izidi ehamu'ohe."

26 Zeġe'a ġadiniro, "Ani ġa mazao nagini haġaeha? Nougenuge fai'adu ubumaġo ra'aneha?"

27 Ani'a naenaeziro, "E amahi zeha, rehano za mene egeha. Nougadu eġe ġoere bare igihi ra'ohe? Zae zuni ane tahi'atahi'a reihi ra'ehe?"

28 'Ougadu ze ani rae sausauniro ebu niro, "Ġa'e ane tahi'a, u eme'e Mose tahi'atahi'a!

29 Eme Badi'a'a Mose ġorenirota'a'e edegħa, rehano eme vase a'e noumano'o arirota'a'e aġu'a."

30 Vaze e'e'a naenaeziro, "E zaguzagau'ohe! Ani'a ubumahe manoneha, rehano za ani noumano'o arirota'a'e aġu'a!

31 Eme'e edegħa, Badi'a'e haġai sau'a azaġa ġoere'e mene igi'ohe, rehano iniu ane mazao kurau'ete'e zu ane urao haġae'ete'e vazegħa ġoere'e igi'ohe.

32 Badi'a'a raha 'adi haġairote'e madaġanono'o onao izidi, ubuma kuruġano furerarote'e vazegħa fainirote'e hariġa vazeni 'ahoga mene igiro.

* 9:24 9:24 Badi'a ni mae ġihino'i.

³³ Vaze 'adi'e mene Badi'a mazaono'o reifone, ani ġau 'ahoga haġaoga mene idaġa reifo."

³⁴ Zeġe'a naenaeniro, "Ġa'e furerarote'e madaġanono'o haġai sau'ani'a iri'ave'ohe. Ġae'a eme ihofihi ra'ehe?" Ebu ze ani hegone buniro.

Vine moneo Ubuma Kuruġa Azaġa

³⁵ Iesu'a ze ubuma kuruġa vazeġa e'e hegone bunirote'e igiro. E'ano'o ani vaġadu hidirotene ġadiniro, "Ġa Vaze Ubuga mazao fie'ehe?"

³⁶ Vaze e'e'a naenaeniro, "Vaze boro, ani'e iniu? Ġa ihine, e ani mazao fi'uma."

³⁷ Iesu'a niro, "Ġa'a ani horoneha zu ani izidi ġae teite ġoere'ohe."

³⁸ Vaze e'e'a niro, "Zuhi'a Boro, e ġae mazao fie'ohe!" Ebu ane'a ġuġuradu ani mazao kuraro.

³⁹ Iesu'a niro, "Eġe'a kotazoga veize raha 'adi ariro. A'e ubuma kuruġa azaġani'a ehamanoga veize, zu ehamu'ete'e azaġa ubuma'a kuranoga veize ra'ohe."

⁴⁰ Ebu Iesu teite radirote'e Farisea azaġa nu'e ani ġoere egadu niro, "Eme'e mene ubuma kuruġa azaġa!"

⁴¹ Iesu'a ziro, "Za hube hune ubuma kuruġa azaġa reifone, Badi'a'a haġaize sau'a rae mod-ifo. Rehano za'e ehamu'ohe rae ra'ete'e u'ano, haġaize sau'a'e mene rae mode'ohe."

10

Mamoe Tauf'e'ete'e Vazeġa Manogħa

¹ Iesu'a reiro, "Eġe'a hube hune zi'ohe, iniu ġabiri ibihetaġanono'o mamoe haba'a mene

diugadu ibi 'ahogano sibire diuge'ete'e vazega'e gonore vazega.

² U gabiri ibihetaḡanonono'o diuge'ete'e vazega'e mamoe taufe'ete'e vazega.

³ Gabiri ibihetaḡa taufe'ete'e vazegani'a ani veize ibiheta vava'ohau'ohe zu mamoeḡa'e ane ago igi'ohe. Ebu ani'a mamoeḡa nizeo huzadu ibitozi buze'ohe.

⁴ Huze buzatene ane'a ibitadu zeḡe nidu'a ani hegote'ohe, mazaḡa ze ani ago'e edeḡa.

⁵ Ze'e aḡu'a vazega ḡaruna mene hegoti'uma zu ani mazaono'o fera'uma, mazaḡa ze'e aḡu'a vazega ago'e aḡu'a."

⁶ Iesu'a ḡoere 'ouge rae idane ziro, rehano ze ani'a zirote'e ḡoe'a huga mene ederiro.

⁷ E'ano'o Iesu'a bare ziro, "Eḡe'a hube hune zi'ohe, e mamoe gabiri ibihetaḡa.

⁸ Eḡe zamao ibite arirote'e azaḡa'e gonore azaḡa. Rehano mamoe'e zeḡe ḡoere mene egoziniro.

⁹ E'e ibiheta. Iniu'a eḡe mazaono'o diugine, ani'e gabone hidi'uma. Ebu ani'e buau diugi'uma zu ogomu manoḡa hidi'uma.

¹⁰ Gonore vazega'e gonotafine zu zimifine ebu ruizifine are'ohe. U e'e mamoe nidu'a gabone hidadu zeḡe gabone nidu'a zamaḡano manoḡani'a iri'avoga veize ariro.

¹¹ E'e mamoe taufe'ete'e vazega manoḡa. Mamoe taufe'ete'e vazega manoḡa'e mamoeḡa u'ano gaboneḡa ahete'ohe.

¹² U hadi vaḡe'ena'a, gaue'ete'e vazega'e mamoe mene taufe'ete'e vazega. Mamoe'e mene ani mamoe. E'ano'o ani butu ḡuniḡani'a aroga

horone'etene, mamoe nidu'a mode ferau'ohe. Ebu butu ġuniġani'a mamoe agatozenadu nidu'a avoavo oname ġoure'ohe.

¹³ Ani'e hadi vaġe gaue'ete'e vazegħa radu mamoe mene faine taufe'e 'ahine, ferau'ohe.

¹⁴ E'e mamoe taufe'ete'e vazegħa manogħa. E'e mamoehe edegħa zu ze'e e edegħa.

¹⁵ A'e Mama'a e edegħa zu e'e Mama edegħa heuġa. E ġabonehe mamoe veize ahete'ohe.

¹⁶ Mamoe 'ahoga nu'e eġe mazao, rehano ze'e ġabiri 'ahi zamaġano'e o'o'a. Zeġe zuni eġe'a zamaze ari'uma. Ze eġe ġoere igi'uma, ebu zeġe nidu'a tiburu radi'uma, zu vase tibani'a zeġe taufi'uma.

¹⁷ Mamahe'e eġe zamare borofe'ohe, mazaġa e ġabonehe bare meifine ġabonehe ahete'ohe.

¹⁸ Vaze 'ahogani'a eġe ġabone mene mae vaġine'ohe, rehano e eġe'a bare ġabonehe ahete'ohe. E ġabonehe ahete'ete'e zu bare ma'ete'e gigi'aġa meiro. A'e Badi'a'a eġe mazao, 'Haġae huno'i,' rae reirote'e ġoe'a."

¹⁹ Iesu'a 'ouge reirote'e u'ano, Iuda azaġani'a zeġe bo'aġano bare rovtiro.

²⁰ Zeġe bo'aġano vase ġehaġani'a 'ahige rae reiro, "Ani vine sau'ani'a ragano radu zamaroneġa'e o'o'a. Za nougadu ani ġoere igi'ohe?"

²¹ Rehano vase nu'e 'ahige rae reiro, "Ġoere 'ahi'e mene vine sau'ani'a ragano reirote'e vazegħa ġoe'a. Vine sau'ani'a ubuma kuruġa vazegħa fainoga'e mene idaġa."

Iuda Azaġa Boroboro'a Iesu Hezahoharo

22 Ierusalemāo Kuru Neḡa Giginirote'e Muigā meiro, zu e'e madaḡa'e nahune madaḡa.

23 Ebu Iesu'a kuru neḡa haba'ano Solomona Ibi Zauhaḡano ragavinu.

24 Ebu Iuda azaḡa boroboro'a gabāḡeḡenadu ḡadiniro, “Ḡa nani'a ḡoere huga ifi'uma? Zamafe'e ufeta doude'ohe. Ḡa Keriso ro'idene, ḡoere rae dehenof'o'i.”

25 Ebu Iesu'a naenaenziro, “E ziro, rehano za eḡe ḡoere'e mene mae ḡihine'ohe. E eḡe Mama niḡano haḡae'ete'e haḡaiḡa gigi'a'a eḡe moneo rae furene'ohe.

26 Rehano za eḡe mene mamoe 'ahine, eḡe mazao mene fie'ohe.

27 Eḡe mamoe'e agohe igi'ohe. E ze edeḡa ebu ze e hegote'ohe.

28 Eḡe'a ḡabone tuḡutuḡu zeḡe zini'ohe. Ze mene hune ruizi'uma ebu vase 'ahogani'a eḡe 'evoreono'o mene meizi'uma.

29 Mamahe'a ze eḡe iniro. Ani'e ḡau nidu'a ufeta vitine ḡihi'aḡa. Vazeni 'ahogani'a ze Mamahe 'evore mazaono'o meizoga mene idaḡa.

30 E'e Mama teite tiba.”

31 Ebu Iuda azaḡa boroboro'a bare hadi mae ḡihinadu matihi reiro.

32 Rehano Iesu'a ziro, “E Mama gigi'aḡa hina haḡai manōḡa ḡehaḡa haḡadu ihoziro. Haḡai manōḡa e'e bo'aḡano no'e haḡaiḡa u'ano, za uḡuhe ruhihi ra'ohe?”

33 Zeḡe'a naenaeniro, “Eme hadi hina ḡamihi ra'eta'a'e mazaḡa mene ḡae'a haḡai manōḡa haḡairo, rehano mazaḡa ḡa Badi'a rae

sausaune'ohe. Ġa'e vaze tauġi, rehano ġa ġae'a bare Badi'a rae ra'ohe."

³⁴ Iesu'a naenaenziro, "Zae Buka Zaġoġano 'ahige rae mirihiro, 'Badi'a'a raena'a, "Za'e badi'a."☆

³⁵ Badi'a'e ane ġoere zinirote'e azaġa mazao, 'badi'a,' rae huziro. Ebu Buka Zaġoġa'e varadoga mene idaġa.

³⁶ E'e Mama'a mae zaġozaġohadu raha 'ahao tuġuhirote'e vazega. E eġe'a bare Badi'a Ubuga rae ra'ete'e u'ano, za e'a Badi'a rae sausaune'ohe rae ra'ehe?

³⁷ E Mamahe gau mene haġao'idene, za eġe mazao ago fio'i.

³⁸ U e Mamahe gau haġao'idene, za eġe ġoere mene mae ġihine'e rehano, eġe'a haġae'ete'e haġaiġa mae ġihino'i. 'Ougine, Mama'e eġe teite zu e'e ane teite radiu'eta'a'e ederi'uma zu zamari'uma."

³⁹ 'Ougadu ze ani bare obone nuriro, rehano ani zeġe 'evoreono'o feraro.

⁴⁰ Ebu Iesu'a Ioridana du'ura bare fare on-amiro. A'e Ioane'a ibite vaze babatizozinute'e haba'a. Iesu'e e'ea radiro.

⁴¹ Vaze ġehaġani'a ani vaġe ariro ebu zeġe'a bare 'ahige rae reiro, "Ioane'e haġai nu badeġa mene haġairo, rehano ane'a vaze 'adi moneo reirote'e goe'a nidu'a'e hube."

⁴² Ebu e'ea vaze ġehaġani'a Iesu mazao firo.

11

Lazaro Rune

¹ Vaze 'ahoga, niġa Lazaro'a radiunu. Ani uginiro ebu ezeġa aheu, Maria zu Mareta teite Betania neġano radiunu.

² Maria'e Zuhi'a Boro oda rana dehoru hohoġa manoġa be'unadu iguġa hina odaġa zauhirote'e roġaeġa. Ani ezeġa Lazaro'e uginiro.

³ E'ano'o ezeġa aheu'a vaze 'ahoga Iesu vaġe tuġunadu niro, "Zuhi'a Boro, ġae'a zamare bo-rofe'ete'e vazegħa'e ugiġa."

⁴ Iesu'a hari e'e egadu 'ahige rae reiro, "Ugiġa e'e u'ano, ani mene ruda'uma, rehano Badi'a ni mae ġihinoga veize 'ahiguġani'a fureraro. Ugi e'e u'ano, Badi'a Ubuga ni mae ġihini'uma."

⁵ Iesu'e Mareta, negoġa Maria zu ezeġa Lazaro zamare borofiro.

⁶ Rehano ani Lazaro'a uginirote'e hariġa igirotene, ani ane'a radiu'ete'e haba'ano mada aheu bare radiro.

⁷ E'e enogano Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, "Aro'i, Iudea haba'a bare onamihi."

⁸ Zeġe'a niro, "Rabi, izidi Iuda azaġa ibitozi'ete'e azaġani'a hadi hina ġamihi raha. Rehano ġa e'e haba'a bare onamihi ra'ehe?"

⁹ Iesu'a naenaenziro, "O'e. Mada tiba zamaġano agaġa madaġa nidu'a'e gaubanana aheu fare. Vaze'a agaġa madaġano ragavine mene uiti'uma, mazaġa raha 'adi agaze'ete'e agaġa horone'ohe.

¹⁰ U ohore zamaġano ragavine, ze uiti'uma, mazaġa zeġe mazao agaġa'e o'o'a."

¹¹ Ani'a 'ouge reirote'e enogano, bare ziro, "Emeġe nabudi Lazaro'e baze'ohe. Rehano e ani vaġe onamadu evani'uma."

¹² Ane tahi'atahi'a'a naenaeniro, “Zuhi'a Boro, ani baze'ohe reine, ani manori'uma.”

¹³ Iesu'a Lazaro rune moneo ġoeriro, rehano ze Iesu ġoere egadu, “Lazaro'e huga baze'ohe,” rae zamariro.

¹⁴ E'ano'o Iesu'a dehene ziro, “Lazaro'e rudaneha.

¹⁵ E ani teite mene radirote'e u'ano, matu'e'ohe. A'e zae veize ra'ohe, mazaġa e'e u'ano, za eġe mazao fi'uma. Rehano izidi eme ani vaġe onamihi.”

¹⁶ Ebu Atoa* rae hune'ete'e vazegħa, Tomasi'a Iesu tahi'a nidu'a ziro, “Aro'i, emeġe zuni ani teite rudafine onamihi.”

Iesu'e Ġabone ebu Vaze Bare Ġaboze'ohe

¹⁷ Iesu'a Betania neġano hanitrotene, Lazaro'e amahi idu zamaġano mada ġazaġa radirote'e igiro.

¹⁸ Betania neġa'e Ierusalema uhiġano, zu faġa'e uġidu kilomita mene vitinoga.

¹⁹ E'ano'o Iuda azaġa ġehaġani'a Mareta zu Maria vaġe ariro, mazaġa ezeze rune u'ano zamaze namizihi reiro.

²⁰ Mareta'e Iesu'a are'ete'e igirotene, Iesu hi-doga radu onamiro, u Maria'e neo radiro.

²¹ Ebu Mareta'a Iesu hidadu niro, “Zuhi'a Boro, ġa 'aha reifone, ezehe'e mene rudafo.

²² Rehano e edegħa, izidi zuni ġa Badi'a mazao nagini umidine ane'a ġani'uma.”

²³ Iesu'a niro, “Ezeġo'e bare ġabodi'uma.”

* **11:16 11:16** *Didumo*

24 Mareta'a niro, "E edegā, mada ḡonagano vase nidu'a runeono'o bare iḡune'ete'e madaḡano ani'e bare ḡabodi'uma."

25 Iesu'a niro, "E'e rune azaḡa bare ḡaboze'ohe, zu ḡabone zini'ohe. Iniu eḡe mazao fie'ete'e vazegā'e rudaune zuni, bare ḡabodi'uma."

26 Ebu iniu ḡabode'ete'e zu eḡe mazao fie'ete'e vazegā'e mene hune ruda'uma. Ḡa ḡoere 'ahi mae ḡihine'ehe?"

27 Ane'a niro, "O'e, Zuhi'a Boro, e ḡa'e Keriso ebu raha 'ada ari'uma rae reirote'e vazegā, Badi'a Ubuga rae mae ḡihine'ohe."

28 Mareta'e 'ouge reirote'e enogano bare ne onamadu negoḡa Maria genaḡa zamahu onamiro ebu niro, "Ihore vazegā'e emeḡe haba haniteha. Ani'e ḡa ḡia'ihhi ra'ohe."

29 Maria'a ani ḡoere igirotene, ḡarihe iḡunadu Iesu vaḡe onamiro.

30 Iesu'e 'ize zeḡe ne mene diuḡadu Mareta'a ani hidirote'e haba'ano radiunu.

31 Ne zamaḡano Maria namine radiu'ete'e Iuda azaḡa'e ane'a ḡarihe iḡunadu bua onamoga horoniro. Ebu zeḡe zuni ani hegote buaro, mazaḡa ze ani'a nianoga veize Lazaro idu oname'ohe rae zamariro.

32 Maria'e Iesu'a radiu'ete'e haba'ano feuradu ani horoniro. Ebu Iesu oda babaḡano ḡuḡuradu niro, "Zuhi'a Boro, ḡa'e 'aha reifone, eḡe eze'e mene rudafo."

33 Iesu'a Maria zu ane teite arirote'e Iuda azaḡani'a niau'ete'e horonirotene, zamaḡa ariro zu adudaro.

³⁴ Ebu Iesu'a ḡadiziro, “Za Lazaro ahi'a nouma tiro?” Ze naenaeniro, “Zuhi'a Boro, aradu ḡiano'i.”

³⁵ Hena Iesu'a niaro.

³⁶ 'Ougadu Iuda azaḡani'a 'ahige rae reiro, “Ḡiano'i, ani Lazaro ufeta zamare borofiro!”

³⁷ Rehano zeḡe bo'aḡano nu'e 'ahige reiro, “Ani'e ubuma kuruḡa vazēḡa ubuma ra'aniro. Rehano Lazaro'a mene rudafine ḡau 'ahoga haḡaoga'e mene idararohe?”

Lazaro Bare Ḡaboniro

³⁸ Iesu zama'e bare borofe are'ena'a, Lazaro idu onamiro. Iduḡa'e ho'oga boro zu ibiheta'e hadi boro 'ahoga hina 'uiro.

³⁹ Ebu Iesu'a ziro, “Hadi 'ahi mae vaḡino'i.” 'Ougirotene rune vazēḡa ezeḡa, Mareta'a niro, “Zuhi'a Boro, ani ahiri'e mada ḡazaḡa idu za-maḡano radeha, e'ano'o ani'e ufeta ḡezoga.”

⁴⁰ Iesu'a niro, “E 'ahige ḡaha, 'Ḡa eḡe mazao fine, Badi'a'e ḡihi'a hune rae ederi'uma.”

⁴¹ 'Ougadu ze hadi mae vaḡiniro. Ebu Iesu'a adure ḡohani ḡianadu reiro, “Mama, e ḡae mazao manoga tauḡi ra'ohe, mazaḡa ḡae'a eḡe ḡoere abitoneha.

⁴² E edeḡa, ḡa iḡaiḡa eḡe ḡoere abitoni'ohe. Rehano 'ada edau'ete'e azaḡa veize e 'ahige ra'ohe. Ze ḡa'a e tuḡuhirota'a'e mae ḡihinoga urate'ohe.”

⁴³ Ane'a 'ouge reirote'e enogano ḡihau huario, “Lazaro, bua aro'i!”

⁴⁴ Ebu rune vazēḡa 'ai bua ariro! 'Evo'a zu odaḡa 'umirote'e dabuaḡa kuiḡa ebu iraḡa

'umirote'e dabuağa'e 'ize ahi'ano buaro. Iesu'a ziro, "Ani ragavifine dabuağa mae vağino'i."

Iesu Manoga veize Ğo'aniro

(Mataio 26:1-5; Mareko 14:1-2; Luka 22:1-2)

⁴⁵ Ebu Maria vağe onamirote'e Iuda azağa ġehağani'a Iesu'a nagini hağairote'e horonadu ani mazao firo.

⁴⁶ Rehano zeğe bo'ağano nu'e Farisea azağa vağe onamadu Iesu'a nagini hağairote'e me'odoziniro.

⁴⁷ 'Ougadu dibu'o vazega ġihi'ağağihi'ağa zu Farisea azağani'a Iuda azağa boroboro huzadu nu'onu'o boro meiro, ebu ze zeğe'a bare ġadimutitiro, "Eme nougi'uma? Vaze 'adi hağai nu badeğa ġehağa hağae'ohe.

⁴⁸ Eme ani'a 'ahige hağaoga ġiane modine, vase nidu'a ani mazao fi'uma. Ebu Roma azağani'a aradu emeğe haba† zu emeğe haba azağa ruizi'uma."

⁴⁹ Ebu zeğe bo'ağano vase 'ahoga, niğa Ka-iafa'e e'e muriğano dibu'o vazega ġihi'ağa reiro. Ane'a ziro, "Za'e ġauni 'ahoga zuni mene edere'ohe!

⁵⁰ Vaze nidu'a veize vase tibani'a rudanoga'e ufeta manoga, ebu Roma azağani'a Iuda azağa nidu'a ruizoga'e ufeta sau'a. Za a'e mene zamare'ehe?"

⁵¹ Ani ane zamaroneono'o mene 'ouge reiro. Ani'e e'e muriğano dibu'o vazega ġihi'ağa u'ano, Badi'a'a ihonadu Iesu'e Iuda azağa nidu'a veize rudatite'e ane'a rae fureniro.

† 11:48 11:48 emeğe kuru neğa

⁵² A'e mene Iuda azağa veize da'o, rehano haba nunu avoavo radiu'ete'e Badi'a ubugaubuga nu'ozadu tiburanoga veize rae fureniro.

⁵³ E'ano'o e'e madağanono'o ze Iesu manoga ibiğa ġo'aniro.

⁵⁴ E'e u'ano, Iesu'e Iuda azağa bo'ağano hunio'e mene ragavinu. Ani'e e'e haba'a modadu haba boha'a uhiğano ne 'ahoga, Efaraima on-amiro ebu ane tahi'atahi'a teite de'ea radiro.

⁵⁵ Ebu Iuda azağa Iğine Modirote'e Muigani'a hanitirotene, vase ġehağani'a neğaneganono'o Iğine Modirote'e Muiga 'izema mougano Ierusalem itiro. Mazağa ze ibite itadu Iuda azağa goro idunağano Badi'a ubumao ze zeğea bare dehezihi reiro.

⁵⁶ Ebu ze Iesu vağe'ena'a, kuru neğa haba'ano edanadu ġadimutitiro, "Za'e nouge rae zamare'ohe? Ani'e Mui 'ahi veize ari'uma ga mene?"

⁵⁷ E'e madağano dibu'o vazega ġihi'ağağihi'ağa zu Farisea azağani'a Iesu obone tihi radu vase nidu'a riğa ġoreziro, "Iniu'a Iesu'e nouma radiu'eta'a'e edero'idene, ihofo'i!"

12

*Maria'a Iesu Oda rana Dehoro Hohoga
Beu'oharo*

(Mataio 26:6-13; Mareko 14:3-9)

¹ Iğine Modirote'e Muiga veize mada fu'o tiba fare 'izema mougano, Iesu'a Betania neğano feuriro. A'e Iesu'a bare ġabonirote'e vazega, Lazaro'a radiu'ete'e neğa.

² E'ano'o e'ea Iesu veize ġorava ogomuġa ruhibiro. Mareta'a ogomu haġairo ebu Lazaro'e Iesu teite ogomu fataġa babaġano tave ehorirote'e azaġa bo'aġano radiro.

³ Ebu Maria'a dehoru huga hohoġa naeġa boro, niġa Nado bio kome'a iri'avonadu mae ariro. Ebu dehoru hohoġa e'e Iesu oda rana beu'iro, ebu iguġa hina zauhiro. E'ano'o ne zamaġano'e dehoru hohoġani'a iri'aviro.

⁴ Rehano Iesu tahi'a 'ahoga, vesu'u ani revo-hatite'e tahi'aġa 'ahoga, Isakariota vazeeġa Iuda'a 'ahige rae reiro,

⁵ “Dehoru hohoġa 'adi seronadu muri tiba gau hadiġa* hidifo ebu e'e hadiġa'e zahara azaġa zinifo.”

⁶ Ani'e mene zahara azaġa zamariro, rehano ani'e ġonore vazeeġa radu 'ouge reiro. Ani'e zeġe hadi fuseġa taufe'ete'e vazeeġa radu fuse zamaġano ufirote'e hadiġa ane veize ġonotaudo.

⁷ Ebu Iesu'a 'ahige rae reiro, “Roġae 'ahi'e ago gararo'i, mazaġa ani'e e rudanadu gurite'e madaġa veize dehoru 'adi ruhibeha.

⁸ Zahara azaġa'e iġaiġa zae teite radi'uma, u e'e iġaiġa zae teite mene radi'uma.”

⁹ Iuda azaġa ġuġuvaġani'a Iesu'a Betania neġano radiu'ete'e igirotene, e'e neġa onamiro. A'e mene Iesu da'o ġianoga veize, rehano ane'a rune azaġa bo'aġano bare ġabonirote'e vazeeġa Lazaro zuni ġianoga veize reiro.

¹⁰ E'ano'o dibu'o vazeeġa ġihi'aġaġihi'aġa'e Lazaro zuni matihi rae ġo'aniro,

* 12:5 12:5 *denari 300*

11 mazaḡa Lazaro u'ano, Iuda azaḡa ḡehaḡani'a ze modadu Iesu vaḡe onamiro ebu ani mazao firo.

Ierusalemā Diuḡiro

(*Mataio 21:1-11; Mareko 11:1-11; Luka 19:28-40*)

12 Irarirotene, Iḡine Modirote'e Muiḡa veize Ierusalemā itirote'e vaze ḡuḡuvaḡani'a Iesu'e Ierusalemā aroga igiro.

13 E'ano'o ze Sigi rouga† vari'e madu ani hidoga veize onamiro. Ebu ze ḡihau huario,
“Hosana!
Zuhi'a Boro niḡano are'ete'e vazega'e ḡihi'a hune!

Isaraela azaḡa kiniḡa'e ḡihi'a hune!”☆

14 Iesu'a doniki ubuga horonadu e'e rana tire ehoriro. Buka Zaḡoḡano 'ahige rae mirihiro,

15 “Ierusalemā azaḡa,‡ ago rihano'i.

Ḡiano'i, zae kini'a doniki ubuga rana ehoradu are'ohe.”☆

16 E'e madaḡano Iesu tahi'atahi'a'e 'ahiguḡa mene faine zamariro. Rehano Iesu'a runeono'o bare ḡabodirote'e enogano, Buka Zaḡoḡano ani moneo 'ahiguḡa mirihirote'e zu vazevaze'a ani mazao 'ouge haḡairota'a'e ederiro.

17 Ebu Iesu'a iduono'o Lazaro hunadu rune azaḡa bo'aḡano bare ḡabonirote'e madaḡano, ani teite radirote'e vaze ḡuḡuvaḡani'a e'e hariḡa vaze mazao barebare rae fureniro.

† 12:13 12:13 *pamu ireḡa rouga*

118:25-26 ‡ 12:15 12:15 *Sioni aboḡa*

☆ 12:13 12:13 *Salamo*

☆ 12:15 12:15 *Zekaria*

¹⁸ Ebu vase ġehaġani'a Iesu'a haġai nu badeġa 'adi haġairote'e igiro 'ahine, ze ani hidoga radu ane vaġe onamiro.

¹⁹ E'ano'o Farisea azaġa'e zeġe'a bare neneġaniro, "Ġiano'i. 'Ahi'e mene eme'a haġaihi reirote'e haġaiġa. Raha azaġa nidu'a ani hegote onamiro!"

Iesu'a Ane Rune moneo rae Fureniro

²⁰ Iġine Modirote'e Muiġano Badi'a mazao kuranoga veize Ierusalem a onamirote'e azaġa bo'aġano Giriki azaġa nu'a radiunu.

²¹ Giriki azaġa e'e'a Galilea haba'a Betesaida vazegħa Filipi vaġe onamadu uminiro, "Vaze boro, eme'e Iesu ġianihi ra'ohe."

²² Ebu Filipi'a onamadu Anderea niro, ebu anianine Iesu vaġe onamadu ġadiniro.

²³ Ebu Iesu'a naenaenziro, "Badi'a'a Vaze Ubuga'e ġihi'a hune rae ihozite'e madaġa'e maha.

²⁴ Eġe'a hube hune zi'ohe. Vuidi maġa rahao mene gurine, ani'e maġa isoġa radi'uma. Rehano ani rahao gurine, ġehaġani'a huda'uma.

²⁵ Iniu'a ane ġabone zamare borofine, ġabone tuġutuġu mene hidi'uma. Rehano iniu'a raha 'ada ane ġabone he'ehe'enine, ġabode radi'uma onamo radiu tuġutuġu.

²⁶ Iniu'a eġe tuġure vazegħa reihi ro'idene, eġe hegoto'i. E'e no'e haba'ano radiune, eġe tuġure vazegħa zuni e'ea radi'uma. Eġe tuġure vazegħa'e eġe Mama'a niguni'uma.

²⁷ Izidi eġe zama'e adudu'ohe. E nagini re'uma? 'Mama, aduga madaġa 'ahaono'o e

gāboho'i,' rae re'uma ga? Mene, e aduga madaḡa 'ahi mougā veize ariro.

²⁸ Mama, ḡae ni mae ḡihino'il" 'Ougadu ago 'ahogani'a adureono'o 'ahige rae reiro, "Eḡe'a nihe mae ḡihineha zu bare mae ḡihini'uma."

²⁹ Vaze ḡuḡuvaḡa e'ea ḡoere e'e egadu, "Viri'a fu'ure'ohe," rae reiro. Ebu nu'e, "Tuḡure vi-gani'a ani mazao ḡoereha," rae reiro.

³⁰ Iesu'a naenaезiro, "Ago a'e mene eḡe veize, rehano zae veize ḡoereha.

³¹ Izidi'e Badi'a'a raha 'adi azaḡa kotaze'ete'e madaḡa. Izidi'e raha 'adi zuhi'azi'ete'e vazega, Satani mae vaḡini'uma.

³² Rehano vaze'a rahaono'o eḡe mae ḡihihine, eḡe'a vaze nidu'a eḡe vaḡe hutube ari'uma."

³³ Iesu'e ane'a nougenouge rudatite'e moneo ihozifine 'ouge rae reiro.

³⁴ Ebu vaze ḡuḡuvaḡani'a niro, "Buka Zaḡoḡanono'oŠ eme 'ahige edere'ohe, 'Keriso'e radiu tuḡutuḡu.' Rehano ḡa'e nougadu, 'Vaze Ubuga'e rahaono'o mae ḡihini'uma,' rae ra'ohe? Vaze Ubuga'e iniu?"

³⁵ Iesu'a naenaезiro, "Agaḡa'e mada tahiḡa bare zae teite radi'uma. Agaḡa'e zae teite radiu'ete'e zamaḡano oname onao'i, 'ouGINE za'e uzabo'a mene ḡahizi'uma. Uzabo zamaḡano ra-gave'ete'e vazega'e ani no'e oname'eta'a'e aḡu'a.

³⁶ Agaḡa'e zae teite radiu'ete'e zamaḡano agaḡa mazao fio'i, 'ouGINE za agaḡa ubuga re'uma." Iesu'a 'ouge zirate'e enogano, muhize onamadu zeḡe mazaono'o u'uraro.

Iesu mazao Mene Fie'ete'e Azaḡa

³⁷ Iesu'a haḡai nu badeḡa ḡehaḡa vaze zamao haḡairo, rehano ze 'ize ani mazao mene firo.

³⁸ Peroveta vazegā Isaia'a reirote'e ḡoe'ani'a hudaro,

“Zuhi'a Boro, emeḡe'a haramirote'e ḡoe'a'e vaze'a mene mae ḡihiniro.

Ḡae'a gigi'aḡo ze ihoziro, rehano ze mene mae ḡihiniro.”☆

³⁹ Nougadu ze Iesu mazao fioḡa mene idararote'e moneo Isaia'a 'ahige bare rae reiro,

⁴⁰ “Badi'a'a ubumaze kuruniro
zu zeḡe zama 'uiro.

E'e u'ano, ze ubumaze hina horone'e rehano,
huga'e mene horoni'uma,

zu zamaze hina mene faine zamari'uma.

A'e, ze eḡe vaḡe ḡihure baradu mene manoroga
veize ra'ohe.”☆

⁴¹ Isaia'a 'ahige rae reirota'a'e mazaḡa ani Iesu'e ḡihi'a hune rae ederiro zu ani moneo ḡoeriro.

⁴² U vaze ibitozi'ete'e azaḡa bo'aḡano vaze ḡehaḡani'a Iesu mazao firo. Rehano ze ani mazao fie'eta'a'e vaze 'ahoga mene niro, mazaḡa Farisea azaḡani'a nu'onu'o neḡanono'o ze mae buzi'uma radu riharo.

⁴³ Ze vaze'a ze niguze'eta'a'e ufeta zamariro, rehano Badi'a'a ze niguze'eta'a'e mene zamariro.

⁴⁴ Ebu Iesu'a agoḡa boro hina ḡihau ḡoeriro,
“Iniu eḡe mazao fie'ete'e vazegā'e eḡe mazao

da'o mene fie'ohe, rehano eġe tuġuhirote'e vazegā mazao fie'ohe.

⁴⁵ Ebu iniu eġe ġiahe'ete'e vazegā'e eġe tuġuhirote'e vazegā ġiane'ohe.

⁴⁶ Agaġa teige, e raha 'ahi ariro. A'e eġe mazao fie'ete'e azaġa nidu'a'e uzabo zamaġano mene radoga veize ra'ohe.

⁴⁷ Iniu eġe ġoere egadu mene hegotine zuni, e ani mene kotani'uma. Mazaġa e'e raha azaġa kotazoga veize mene ariro, rehano ġabozoga veize ariro.

⁴⁸ Eġe hezahohi'ete'e zu eġe ġoere mene mae ġihine'ete'e vazegā kotane'ete'e vazegā'e 'ahoga. Mada ġonagano eġe'a rate'e ġoe'a 'adi hina ani kotani'uma.

⁴⁹ E eġe edeġano mene ġoeriro, rehano eġe tuġuhirote'e Mamahe'a e nagini rouga zu nouge rae rouga ihohiro.

⁵⁰ E edeġa, ani goro ġoe'ani'a ġabone tuġutuġu ibiġano ibitozi'ohe. E'ano'o e Mama'a nagini ihirote'e ġoe'a da'o ra'ohe."

13

Iesu'a Ane Tahi'atahi'a Oda Vuzu'iro

¹ Iġine Modirote'e Muiġa 'izema mougano, Iesu'e ane'a raha 'adi modadu Mama vaġe itite'e madaġa meirota'a'e ederiro. Ebu ane'a raha 'ada ane hegotite'ete'e azaġa zamare borofiro, onamo ani rudatite'e madaġa meiro.

² Ġoravaġano ze ogomu tiburu aunu. Diabolo'a Isakariota vazegā Simona ubuga, Iuda zamaġa amahi tutunadu Iesu revohatihi reiro.

³ Iesu'e ederiro, Mogani'a ġau nidu'a ani 'evora tiro ebu ane'a Badi'a mazaono'o aradu bare Badi'a vaġe iti'uma.

⁴ E'ano'o ani ogau'ete'e haba'anono'o iġunadu raga dabuaġa mae vaġine tiro, ebu ahiri za- uhe'ete'e dabuaġa madu gaba'iġano autiro.

⁵ Ebu siuva du'uġano vu beu'adu ane tahi'atahi'a oda vuzu'iro, zu autirote'e dabuaġa hina zauhiro.

⁶ Iesu'a Simona Petero vaġirotene, Petero'a niro, "Zuhi'a Boro, ġa eġe oda vuzu'ih i ra'ehe?"

⁷ Iesu'a naenaeniro, "Eġe'a nagini haġae'eta'a'e ġa izidi'e aġu'a, rehano vesu'u ederi'uma."

⁸ Petero'a 'ahige rae reiro, "Ġa eġe oda'e mene hune vuzu'i'uma!" Iesu'a naenaeniro, "Eġe'a ġae oda mene vuzu'ine, ġa'e eġe mene tahi'a re'uma."

⁹ Simona Petero'a niro, "Zuhi'a Boro, eġe oda da'o mene, rehano 'evorehe ebu vadinihe zuni vuzu'o'i."

¹⁰ Iesu'a naenaeniro, "Virirote'e vazegħa'e odaġa da'o vuzu'e'ohe. Ani ahi'a'e nidu'a de-heġa. Ebu za'e deheġa, rehano zae nidu'a bo'aġano tiba'e mene deheġa."

¹¹ Iesu'e iniu'a ani revohatite'e ederiro, e'ano'o, "Zae bo'aġano tiba'e mene deheġa," rae reiro.

¹² Iesu'a odaze vuzu'e hauġirotene, raga dabuaġa bare haġadu ogomu fataġa uhiġano ehoriro. Ebu ane'a ziro, "Za e'a zae veize haġate'e haġaiġa huga'e edeġahe?"

¹³ Za eġe mazao ihore vazegħa zu Zuhi'a Boro rae huhe'ohe. Za'a ra'eta'a'e hube, e'e 'uguġa

vazeḡa.

¹⁴ E'e zae Zuhi'a Boro ebu ihore vazeḡa, rehano zae oda vuzu'eha. E'ano'o zae zuni 'ahogani'a 'ahoga oda vuzu'i'uma.

¹⁵ Eḡe'a zae veize haḡate'e teige, zae zuni haḡaifine e 'ahige haḡadu ihozeha.

¹⁶ Eḡe'a hube hune zi'ohe. Tuḡure vazeḡa'e ane zuhi'a mene vitinoga, ebu iniu'a tuḡunirote'e vazeḡa'e ani tuḡunirote'e vazeḡa mene vitinoga.

¹⁷ Za e'a izidi haḡata'a'e ederadu nize mae ovoe'ena'a vase danazine, matu'e ruda'uma."

Iesu Revohatite'e Vazeḡa

(Mataio 26:20-25; Mareko 14:17-21; Luka 22:21-23)

¹⁸ "E zae nidu'a mazao mene ḡoere'ohe. E eḡe'a ohotirote'e azaḡa'e edeḡa. Rehano Buka Zaḡoḡano 'ahige rae mirihirote'e'a huda'uma, 'Eḡe ogomu tibururu au'ete'e vazeḡani'a ḡihuradu e agirohiro.'☆

¹⁹ 'Uguḡani'a 'izema fureranogano izidi eḡe'a zi'ohe, mazaḡa 'uguḡani'a fureratite'e madaḡano eḡe'a e'e iniu rae ihozirote'e zae'a mae ḡihinifine ra'ohe.

²⁰ Eḡe'a hube hune zi'ohe, iniu eḡe'a tuḡune'ete'e vazeḡa mae ḡihine'ete'e vazeḡa'e eḡe mae ḡihihe'ohe. Ebu iniu eḡe mae ḡihihe'ete'e vazeḡa'e eḡe tuḡuhirote'e vazeḡa mae ḡihine'ohe."

²¹ Iesu'a ḡoere 'adi reirotene, zamaḡani'a adudaro ebu 'ahige rae fureniro, "Eḡe'a hube

hune zi'ohe, zae bo'aḡano vase 'ahogani'a eḡe revoni'uma."

²² Ebu ane tahi'atahi'a'e ani'a iniu moneo reirot'a'e mene ederadu ze zeḡe'a bare ḡiatitiro.

²³ Iesu zamarone tahi'aḡani'a Iesu uhiḡano tave ehore radiro.

²⁴ E'ano'o Simona Petero'a ubumaḡa hina tahi'a e'e niro, "Ani iniu moneo ra'ete'e ḡadino'i."

²⁵ E'ano'o ani Iesu mazao aroranadu ḡadiniro, "Zuhi'a Boro, a'e iniu?"

²⁶ Iesu'a naenaeniro, "E'a 'uvahu odoga tahiḡa siuvao taradu hau'ete'e vaseḡani'a revoni'uma." Ebu ani'a 'uvahu odoga tahiḡa taradu Isakariota vaseḡa Simona ubuga, Iuda haro.

²⁷ Ebu Iuda'a 'uvahu odoga e'e meirotene, Satani'a zamaḡa diuḡiro. Ebu Iesu'a niro, "Ḡa'a haḡaite'e haḡaiḡa'e ḡarihe haḡao'i."

²⁸ E'ea ogau radirote'e azaḡa bo'aḡano vazeni 'ahoga zuni Iesu'e nougadu Iuda mazao 'ouge rae reirote'e mene ederiro.

²⁹ Iuda'e hadize taufe'ete'e vaseḡa u'ano, Iesu tahi'a nu'e 'ahige zamariro, "Mui veize eme ura ḡauḡa nu hoitoga veize ga zahara azaḡa ḡau nu zenoga veize Iesu'a Iuda umineha."

³⁰ Iuda'a 'uvahu odoga e'e madu zogone buaro. A'e ohere zamaḡano.

Zamarotito'i

³¹ Iuda'a buarotene Iesu'a ziro, "Izidi Vaze Ubuga mae ḡihine'ohe ebu ani u'ano Badi'a mae ḡihine'ohe.

³² Ubuga u'ano Badi'a mae ġihinine, Badi'a'e ane'a bare Ubuga mae ġihini'uma, ebu ane'a zogone 'ougi'uma.

³³ Eġe tahi'atahi'a, e zae teite mada tahiġa da'o radi'uma. Za eġe vaġi'uma, rehano ibite Iuda azaġa boroboro zirote'e teige, za idane zi'ohe, 'Eġe'a onamite'e haba'a za'e aroga mene idaġa.'

³⁴ E goro ġoe'a iziga zini'ohe. Zae'a zamarotito'i. Eġe'a za zamare borofe'ete'e teige, zae zuni zamarotito'i.

³⁵ Zae'a zamarotitine, vase nidu'a e'e horonadu za'e eġe tahi'atahi'a rae ederi'uma."

Petero'a Iesu O'oni'uma rae Reiro
(Mataio 26:31-35; Mareko 14:27-31; Luka 22:31-34)

³⁶ Simona Petero'a Iesu ġadiniro, "Zuhi'a Boro, ġa no'e onami'uma?" Iesu'a naenaeniro, "Eġe'a onamite'e haba'a'e ġa'a hegotoga izidi mene idaġa. Rehano vesu'u eġe hegoti'uma."

³⁷ Petero'a niro, "Zuhi'a Boro, e nougadu izidi ġa hegotoga'e mene idaġa? Eġe'a ġae veize ġabonehe zuni aheti'uma."

³⁸ Iesu'a naenaeniro, "Ġa eġe veize ġaboneġo aheti'umahe? Eġe'a hube hune ġa'ohe, 'izema kokoroku'a uganogano ġa ġae uġidu eġe o'ohi'uma."

14

Iesu'e Mama Vaġe Oname'ete'e Ibiġa

¹ Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, "Ago zamare adudano'i. Badi'a mazao fio'i ebu eġe mazao zuni fio'i.

² Eḡe Mama neo'e radone haba'a ḡehaḡa. A'e hube mene reifone, e 'ahi mene reifo. E zae veize haba 'ahoga ruhibe touga radu onami'uma.

³ Onamadu zae veize haba 'ahoga ruhibine, e bare ari'uma, ebu eḡe teite radifine zamazadu za'e eḡe habao radi'uma.

⁴ E'a onamite'e haba'a ibiḡa'e za'e edeḡa."

⁵ Tomasi'a Iesu niro, "Zuhi'a Boro, eme ḡa'a no'e onami'uma'e aḡu'a. Eme nougenouge ibi e'e ederi'uma?"

⁶ Iesu'a naenaeniro, "E'e Mama vaḡe oname'ete'e ibiḡa, zu ḡoere huga ihoze'ete'e vazega, zu ḡabone tuḡutuḡu zini'ete'e vazega. Eḡe mazaono'o mene reine, vase 'ahogani'a Mama vaḡe onamoga'e mene idaḡa.

⁷ Za hube hune e ederine, eḡe Mama zuni ederi'uma.* Izidiono'o onamo za'e ani edere'ohe ebu ani horoniro."

⁸ Filipi'a niro, "Zuhi'a Boro, Mama ihofo'i. Eme e'e da'o urate'ohe."

⁹ Iesu'a naenaeniro, "E'e mada boro hune zae teite radiunu. Rehano Filipi, ḡa e aḡu'ahe? Iniu eḡe horohirote'e vazega'e Mama zuni horoniro. Ḡa nougadu, 'Mama ihofo'i,' rae ra'ohe?

¹⁰ Ḡa e'e Mama teite tiburarote'e zu Mama'e eḡe teite tiburarote'e mene mae ḡihine'ehe? Eḡe'a zi'ete'e ḡoe'a'e eḡe edeḡano mene ra'ohe, rehano eḡe teite tiburanadu radiu'ete'e Mamahe'a ane gau haḡae'ohe.

¹¹ Eḡe mazao fio'i. E'e Mama teite tiburarote'e zu Mama'e eḡe teite tiburarote'e mae ḡihino'i. E'e mae ḡihinoga mene idaḡa ro'idene, eḡe'a

* **14:7 14:7** *Za e hube hune ederifone, eḡe Mama zuni ederifo.*

haḡae'ete'e haḡai gigi'aḡa horonadu eḡe ḡoere mae ḡihino'i.

¹² Eḡe'a hube hune zi'ohe. Iniu eḡe mazao fie'ete'e vazegani'a eḡe'a haḡae'ete'e haḡaiḡa zuni haḡai'uma, ebu de'eguḡa ufeta vitine haḡai ḡihi'aḡa haḡai'uma, mazaḡa e Mama vaḡe on-ami'uma.

¹³ Ebu za eḡe niḡano nagini umidine, eḡe'a 'ouge haḡai'uma. A'e Ubuga u'ano Badi'a ni mae ḡihinifine ra'ohe.

¹⁴ Za eḡe niḡano nagini umidine, eḡe'a 'ouge haḡai'uma."

Vine Zaḡoḡa moneo Ihoziro

¹⁵ "Za eḡe zamare borofo'idene, eḡe goro ḡoe'a hegoto'i.

¹⁶ Eḡe'a Mama uminadu ane'a za danaze'ete'e vazegā zae mazao tuḡuni'uma, zu ani'e zae teite radi'uma onamo tuḡutuḡu.

¹⁷ Ani'e Vine Zaḡoḡa. Ani Badi'a moneo ḡoere huga ihoze'ohe. Raha 'adi azaḡani'a ani mene horone'ohe, zu ani mene edere'e 'ahine, ani mae ḡihinoga'e mene idaḡa. Rehano za'e ani edeḡa, mazaḡa ani'e zae teite radiu'ohe zu zae teite tibura'uma.

¹⁸ E za'e butu ega teige mene modi'uma, rehano zae vaḡe ari'uma.

¹⁹ Mada tahiḡa enogano raha 'adi azaḡani'a e mene bare horohi'uma. Rehano za'e e horohi'uma, mazaḡa e'e bare ḡabodi'uma 'ahine, zae zuni ḡabodi'uma.

²⁰ E'e madaḡano za'e ederi'uma, e eḡe Mama teite tiburaro, zu za eḡe teite tiburaro, ebu e zae teite tiburaro.

²¹ Iniu eḡe goro ḡoe'a mae ḡihinadu eḡe hegote'ete'e vazēḡa'e eḡe zamare borofe'ete'e vazēḡa. Iniu eḡe zamare borofe'ete'e vazēḡa'e eḡe Mama'a ani zamare borofi'uma, ebu eḡe'a ani zamare borofi'uma, zu ani mazao eḡe'a furera'uma."

²² Ebu mene Isakariota vazēḡa, Iuda 'ahogani'a Iesu niro, "Zuhi'a Boro, ḡa'e eme mazao'e fureratihi, rehano raha azaḡa mazao'e mene fureratihi ra'ohe. Nougadu 'ouge ra'ohe?"

²³ Iesu'a naenaeniro, "Iniu'a eḡe zamare borofine, eḡe ḡoere hegoti'uma, zu eḡe Mama'a ani zamare borofi'uma. Ebu Mamahe zu eḡe'a ani vaḡe onamadu ani teite ne tibano radi'uma.

²⁴ Rehano iniu e mene zamare borofe'ete'e vazēḡa'e eḡe ḡoere mene hegote'ohe. Zae'a eḡe mazaono'o igi'ete'e ḡoe'a 'adi'e eḡe mene ḡoere, rehano eḡe tuḡuhirote'e Mamahe ḡoere.

²⁵ E zae teite radiu'ete'e zamaḡano ḡoere 'ahi zeha.

²⁶ Rehano Mama'a eḡe niḡano za danaze'ete'e vazēḡa, Vine Zaḡoḡa tuḡuni'uma, zu Vine Zaḡoḡani'a ḡau nidu'a ihozi'uma. Ebu ani'e e'a zirote'e ḡoe'a nidu'a zae'a zamarifine ibitozi'uma.

²⁷ E zama roḡeḡa zae teite mode'ohe. E eḡe zama roḡeḡa zini'ohe. Eḡe'a zini'ete'e zama roḡeḡa'e mene raha azaḡani'a zini'ete'e heuḡa. Zamaze ago adudano'i, zu ago rihano'i.

²⁸ E 'ahige rae zirota'a'e za igiro, 'E'e zae muhize onami'uma zu zae vaḡe bare ari'uma.' Za'a e zamare borofifone, e Mama vaḡe oname'ete'e u'ano zae'a matu'ifo, mazaḡa Mama'e

eḡe vitihe ufeta ḡihi'a hune.

²⁹ 'Izema e'eguḡani'a fureranogano izidi e'a ihozeha. A'e, e'eguḡani'a fureraune, za eḡe'a zirote'e ḡoe'a mae ḡihinifine ra'ohe.

³⁰ E zae teite mene faḡa ḡoeri'uma, mazaḡa raha zuhi'aḡa, Satani'a eḡe agirohifine are'ohe. Rehano ani'e eḡe raharahahe'ete'e inaraḡa'e o'o'a.

³¹ U raha azaḡa'e eḡe'a Mama zamare bo-rofe'ete'e zu Mama'a tuḡuhadu e ḡabonehe ahete'eta'a'e ederi'uma. Iḡuno'i, haba 'ahi mod-
ihi."

15

Vaini Ireḡa ebu Ezaga

¹ Iesu'a ziro, "E'e vaini ireḡa huga, ebu eḡe Mama'e vaini mebaḡa taufe'ete'e vazega.

² Eḡe rana kamadu mene hudau'ete'e ezaga nidu'a'e ane'a vari'e mode'ohe. U hudau'ete'e ezaga'e ufeta ḡehaḡani'a hudanoga veize ane'a rirahe idane'ohe.

³ Eḡe'a zirote'e ḡoe'a u'ano, za'e amahi de-heraro.

⁴ Eḡe teite tiburanadu rado'i, 'ougine eḡe zuni zae teite tiburanadu radi'uma. Ezaga'e vaini ireḡano mene kamine, ani ane'a bare hudanoga'e mene idaḡa. E'e teige, za eḡe teite mene tiburanadu radiune, za zae'a bare hudanoga'e mene idaḡa.

⁵ E'e vaini ireḡa zu za'e ezaga. Iniu eḡe teite tiburanadu radiune zu e ani teite tiburanadu radiune, ani'e ḡeharu huda'uma. Mazaḡa za eḡe muhihine, ḡau 'ahoga haḡaoga'e mene idaḡa.

⁶ Iniu eḡe teite mene tiburanadu radiu'ete'e vazegā'e ezaga vari'e modadu rorau'ete'e teige'ohe. Ezaga 'uguḡa'e vase'a nu'onadu ire rogao feune hufi haone'ohe.

⁷ Za'e eḡe teite tiburanadu rado'idene zu eḡe ḡoere hegoto'idene, za nagini urate'ete'e umido'i, 'ougine hidi'uma.

⁸ Za'a ḡeharu hudanadu za'e eḡe tahi'atahi'a rae vazevaze ihozine, ze'a eḡe Mama mae ḡihini'uma.

⁹ Mama'a eḡe zamare borofirote'e teige, eḡe zuni za zamare borofiro. Za'e eḡe zamarone azaḡa rouga veize, eḡe teite tiburanadu radiu'eno'i.

¹⁰ E eḡe Mama goro ḡoe'a hegotadu ani'a e zamare borofe'ete'e teige, zae'a eḡe goro ḡoe'a hegotine, eḡe'a za zamare borofi'uma.

¹¹ E ḡoere 'ahi zeata'a'e, eḡe matu'u'e zae teite radadu zae matu'u'a iri'avoga veize ra'ohe.

¹² Eḡe goro ḡoe'a'e 'ahi e'e: Eḡe'a za zamare borofirote'e teige, zae'a zamarotito'i.

¹³ Iniu'a ane vase veize ane ḡabone ahetine, a'e vase zamarone ḡihi'a hune ebu zamarone nunu vitinoga.

¹⁴ Za e'a zi'ete'e goro ḡoe'a hegotine, eḡe vase ra'ohe.

¹⁵ E za'e tuḡure azaḡa rae mene bare huzi'uma, mazaḡa tuḡure azaḡa'e zuhi'aze'a nagini haḡae'ete'e mene edere'ohe. Rehano za'e eḡe vase rae huzeha, mazaḡa e eḡe Mama mazaono'o igirote'e ḡoe'a nidu'a ihoziro.

¹⁶ Zae'a e mene ohotiro, rehano eḡe'a za huzadu ohotiro. E'ano'o zae'a onamadu

huda'uma zu zae huga'e mene hauḡi'uma.
'Ougine, eḡe niḡano za'a Mama mazao nagini
umine'ete'e ane'a zini'uma.

¹⁷ Eḡe goro ḡoe'a'e 'ahi e'e: Zae'a za-
marotito'i."

*Raha Azaḡani'a Iesu Tahi'atahi'a
He'ehe'eze'ohe*

¹⁸ "Raha azaḡani'a za he'ehe'ezo'idene, ze'a
ibite e he'ehe'ehirota'a'e edero'i.

¹⁹ Za'e raha azaḡa moneo reifone, ze za'e zeḡe
mone azaḡa radu za zamare borofifo. Rehano
za'e mene raha azaḡa moneo 'ahine, zu eḡe'a za
raha azaḡa mazaono'o zamazadu ohotiro 'ahine,
ze'e za he'ehe'eze'ohe.

²⁰ E'a zirote'e ḡoe'a 'ahi zamaro'i, 'Tuḡure
vazeḡa'e ane zuhi'a mene vitinoga.' Ze e
sausauhine, zae zuni sausauzi'uma. Ebu ze eḡe
ihore egohaune, zae ihore zuni egoha'uma.

²¹ Za'e eḡe none u'ano zu ze'e eḡe tuḡuhirote'e
vazeḡa aḡu'a u'ano, ze'a zae mazao 'ouge
haḡai'uma.

²² E'a aradu ze mene zifone, ze'e haḡaize sau'a
u'ano zamaze mene adudafo. Rehano izidi'e ze
haḡaize sau'a moneo ḡoere nunu rouga'e mene
idaḡa.

²³ Iniu eḡe he'ehe'ehe'ete'e vazzeḡa'e eḡe Mama
zuni he'ehe'ene'ohe.

²⁴ E'a zeḡe bo'aḡano vase 'ahogani'a mene
haḡairote'e haḡaiḡa mene haḡaifone, ze haḡaize
sau'a u'ano zamaze mene adudafo. Izidi ze eḡe'a
haḡairote'e haḡaiḡa gigi'a 'ahiguḡa horoniro
rehano, eḡe zu eḡe Mama he'ehe'efiro.

²⁵ 'Ougadu zeḡe Buka Zaḡoḡano* mirihirote'e'a hudaro, 'Ze'a mazaḡa o'o'ano e he'ehe'ehiro.'☆

²⁶ E'a Mama mazaono'o zae mazao tuḡunit'e vazeg̃a'e zae danaze'ete'e vazeg̃a, zu Mama mazaono'o aradu ḡoere huga ihoze'ete'e vazeg̃a. Ani'e Vine Zaḡoḡa. Ani'a arine, eḡe moneo rae fureni'uma.

²⁷ Ebu zae zuni eḡe moneo rae fureni'uma, mazaḡa za'e ḡadaheḡanono'o eḡe teite radiro."

16

¹ "E'a ḡoere 'ahi zeata'a'e zae'a eḡe mazao fie'ete'e mene modoga veize ra'ohe.

² Ze nu'onu'o neḡanono'o zae mae vaḡizi'uma. Ebu mada 'ahoga meine, zae zimi'ete'e azaḡa nidu'a'e zeḡe'a bare Badi'a veize gaue'ohe rae zamari'uma.

³ Ze 'uguḡa haḡai'uma, mazaḡa ze'e Mama zu e aḡu'a.

⁴ E ḡoere 'ahi zeata'a'e 'uguḡani'a fureraune, za eḡe'a zirote'e ḡoe'a zamaroga veize ra'ohe. E ḡoere 'ahi ḡadaheḡano mene ziro, mazaḡa e zae teite radiro."

Vine Zaḡoḡa Gauḡa

⁵ "Izidi e eḡe tuḡuhirote'e vazeg̃a vaḡe onami'uma. Rehano zae bo'aḡano vazeni 'ahogani'a, 'Ḡa no'e onami'uma?' rae mene ḡadihe'ohe.

⁶ Mazaḡa e ḡoere 'ahi zeate'e u'ano, zamaze are rudau'ohe.

* 15:25 15:25 zeḡe goro ḡoe'ano ☆ 15:25 15:25 Salamo 35:19, 69:4

⁷ Rehano eḡe'a hube hune zi'ohe, e za muhize'eta'a'e zae veize'e ufeta manoḡa. Mazaḡa e mene muhizine, danaze'ete'e vazegani'a zae vaḡe mene ari'uma. Rehano e za muhizine, eḡe'a ani zae vaḡe tuḡuni'uma.

⁸ Ani'a arine, haḡai sau'a moneo, vase duduḡa moneo ebu kota moneo raha azaḡa'e ve'oḡa rae fureni'uma.

⁹ Haḡai sau'a moneo rae furene'eta'a'e mazaḡa ze eḡe mazao mene fie'ohe.

¹⁰ Vaze duduḡa moneo furene'eta'a'e mazaḡa e'e Mama vaḡe onami'uma ebu za e mene bare horohi'uma.

¹¹ Ebu kota moneo rae furene'eta'a'e mazaḡa raha 'adi azaḡa zuhi'azi'ete'e vazegā, Satani kotaniro.

¹² E za zihi ra'ete'e ḡoe'a'e ḡehaḡa, rehano izidi za'e faine zamaroga'e mene idaḡa.

¹³ Rehano ḡoere huga ihoze'ete'e vazegā, Vine Zaḡoḡani'a arine, ani'a zae ibitozeadu zae'a ḡoere huga nidu'a ederi'uma. Ani'e ane edegano mene ḡoeri'uma, rehano Mama mazao igi'ete'e ḡoe'a da'o re'uma. Ebu zama moneo nagini'a fureratite'e zi'uma.

¹⁴ Ani'a e'e ḡihi'a hune rae ihozi'uma, mazaḡa ani'e eḡe ḡoere madu zi'uma.

¹⁵ Ḡau nidu'a'e Mama mazao, ebu ani ḡau nidu'a'e eḡe ḡau. E'ano'o e 'ahige rae zeha, 'Vine Zaḡoḡani'a eḡe ḡoere madu za ihozi'uma.'

¹⁶ Mada tahiḡa ḡarugano za e mene bare horohi'uma, ebu mada tahiḡa ḡarugano e bare horohi'uma."

*Zamaze Are'eta'a'e Ġihuradu Bare
Matu'i'uma*

¹⁷ Iesu tahi'a nu'a neneġaniro, “Ani ġoere huga'e nagini? Ani 'ahige ra'ohe, 'Mada tahiġa ġarugano za e mene bare horohi'uma, ebu mada tahiġa ġarugano e bare horohi'uma,' ebu 'Mazaġa e Mama vaġe onami'uma.”

¹⁸ Ze zeġe'a bare ġadimutitiro, “‘Mada tahiġa ġarugano,’ rae rata'a'e huga'e nagini? Eme ani'a nagini ġoere'eta'a'e aġu'a.”

¹⁹ Iesu'e ze ane ġoere moneo ġadinihi reirota'a'e ederadu ziro, “E 'ahige zeha, 'Mada tahiġa ġarugano za e mene bare horohi'uma, ebu mada tahiġa ġarugano e bare horohi'uma.' Za'e ġoere 'ahi huga moneo ġadimutite'ehe?

²⁰ Eġe'a hube hune zi'ohe, za'e niau ġoinahi'uma, u raha azaġa'e matu'i'uma. Za'e zamaze ari'uma, rehano zamaze are'eta'a'e ġihuradu matu'i'uma.

²¹ Roġae 'ahogani'a ene furene'etene zamaze adudu'ohe, mazaġa ġiġi'a boro meite'e madaġani'a maha. Rehano ani ene furenatene, ani ġiġi'a aġutu'ohe, mazaġa ene'a rahao fureranadu matu'e'ohe.

²² E'e teiġe, izidi za'e zamaze are'ohe, rehano e za bare ġiazi'uma ebu za'e matui'uma. Vaze 'ahogani'a za matu'u 'ahi mene meini'uma.

²³ E'e madaġano za'e ġadimu 'ahoga mene ġadihi'uma.* Eġe'a hube hune zi'ohe, eġe niġano Mama nagini uminine, ane'a zini'uma.

* **16:23 16:23** *za'e ġau 'ahoga eġe mazao mene umidi'uma*

²⁴ Ibite onao izidi eḡe niḡano za Badi'a mazao ḡau 'ahoga mene uminiro. Umino'i, 'ouguine hidi'uma ebu za matu'u'a iri'avi'uma.

²⁵ E hari idaidaḡa hina ḡoreziro. Rehano mada 'ahoga meine, hari idaidaḡa hina mene bare ḡorezi'uma, ebu Mama moneo dehene zi'uma.

²⁶ E'e madaḡano'e za eḡe niḡano Mama mazao umini'uma. Eḡe'a zae veize Mama umini'uma rae mene zi'ohe.

²⁷ Za'e eḡe zamare borofirote'e zu za e'a Badi'a mazaono'o arirote'e mae ḡihinirote'e u'ano, Mama'e ane'a bare za zamare borofe'ohe.

²⁸ E'e Mama mazaono'o raha 'ahi ariro. Izidi e raha 'ahi modadu Mama vaḡe bare onami'uma."

²⁹ Ebu Iesu tahi'atahi'a'a reiro, "Izidi ḡa dehene ḡoere'ohe ebu hari idaidaḡa mene ra'ohe.

³⁰ Izidi eme edereha, ḡa'e ḡau nidu'a edeḡa zu ḡa vaze ḡadimu ibite ederadu ze bare ḡadi'oga mene urate'ohe. E'e u'ano, eme ḡa'a Badi'a mazaono'o arirote'e mae ḡihine'ohe."

³¹ Iesu'a naenaезiro, "Izidi za'e eḡe mazao fie'ehe?

³² Rehano mada 'ahogani'a are'ohe, ebu izidi maha. E'e madaḡano za tibatiba neze u'a rovate ḡouri'uma ebu eḡe da'o muhihi'uma. Rehano e'e mene eḡe da'o, mazaḡa eḡe Mama'e eḡe teite radiu'ohe.

³³ E ḡoere 'ahi zeata'a'e za eḡe teite tiburanadu zamaze roḡenoga veize ra'ohe. Raha 'ada za aduga hide'ohe, rehano inaro'i! Eḡe'a raha 'adi gigi'aḡa raharahaniro."

Iesu'a Ane veize Kuraro

¹ Iesu'a ġoere 'ahi zirote'e enogano, adure ġohani ġianadu kuraro, “Mama, madaġa'e maha. Ubugo'a ġa'e ġihi'a hune rae ihozifine, ġae'a Ubugo'e ġihi'a hune rae ihozo'i.

² Mazaġa ġae'a Ubuga harote'e azaġa nidu'a ġabone tuġutuġu zenoga veize, vase nidu'a zuhi'azi'ete'e ġigi'aġa Ubuga haro.

³ Ġabone tuġutuġu hide'ete'e ibiġa'e vase'a ġa, Badi'a tibuhuga ebu ġae'a tuġunirote'e vaseġa, Iesu Keriso edere'ete'e ra'ohe.

⁴ Ġae'a inirote'e ġauġa'e eġe'a hauġiro. 'Ougadu e raha 'ada ġa'e ġihi'a hune rae ihoziro.

⁵ Mama, raha zu aduga 'izema haġaogano nihe'e niġo teite mae ġihinirote'e teige, izidi zuni nihe'e niġo teite mae ġihino'i.”

Iesu'a Ane Tahi'atahi'a veize Kuraro

⁶ “E ġa'a raha 'adao inirote'e azaġa mazao ġae moneo rae fureniro. Ze'e ġae tahi'atahi'a rae reiro, ebu ġae'a ze iniro, zu ze ġae ġoere hegotiro.

⁷ Izidi ze ġa'a inirote'e ġauġa nidu'a'e ġae mazaono'o arirota'a'e edeġa.

⁸ Mazaġa ġa'a ihirote'e ġoe'a eġe'a ziro ebu zeġe'a mae ġihiniro. Ze eġe'a ġae mazaono'o arirota'a'e hube hune ederiro, zu ġae'a eġe tuġuhirote'e mae ġihiniro.

⁹ E zeġe veize kurau'ohe. E raha azaġa veize mene kurau'ohe, rehano ġae'a inirote'e azaġa veize kurau'ohe, mazaġa ze'e ġae tahi'atahi'a.

¹⁰ Eġe ġau nidu'a'e ġae ġau, ebu ġae ġau nidu'a'e eġe ġau. Ze e'e ġihi'a hune rae ra'ohe.

11 E'e raha 'ada mene bare radi'uma ebu ḡae vaḡe ami'uma. Rehano ze'e raha 'ada radi'uma. Mama Zaḡoga, ḡa niḡo iniro. Ḡae niḡano ze biro'i ebu ḡa eḡe teite tiburarote'e teige, zeḡe nidu'a mae tibuzo'i.

12 E zeḡe teite radiu'ete'e zamaḡano ḡae'a inirote'e niḡa inaraḡa hina ze faine biriro zu tau-firo, e'ano'o zeḡe nidu'a mene daugiro. Rehano tiba da'o ruine'ete'e ibiḡa u'a diugiro. 'Ougadu Buka Zaḡoḡano mirihirote'e ḡoe'ani'a hudaro.

13 Izidi e ḡae vaḡe ami'uma. E'e raha 'ada zeḡe veize 'ahige kurau'ohe, mazaḡa e matu'e rudau'ete'e teige, zeḡe zuni matu'u'a iri'avozoga veize ra'ohe.

14 E ḡoereḡo ze ziniro, rehano raha azaḡani'a ze he'ehe'eziro, mazaḡa e'e mene raha azaḡa moneo teige, ze'e mene raha azaḡa moneo ra'ohe.

15 E ḡa'a ze rahaono'o zamaze vaḡizoga veize mene umi'e'ohe, rehano Satani mazaono'o ze biroga veize umi'e'ohe.

16 E'e mene raha azaḡa moneo teige, zeḡe zuni mene raha azaḡa moneo ra'ohe.

17 Ze ḡoere huga hina zaḡozaḡozo'i. Ḡae ḡoere'e huga.

18 Ḡae'a e raha 'ada tuḡuhirote'e teige, eḡe'a ze raha azaḡa mazao tuḡuziro.

19 Zeḡe veize e eḡe'a bare zaḡozaḡohe'ohe, mazaḡa zeḡe zuni ḡoere huga hina zaḡozaḡozoga veize ra'ohe."

Fie'ete'e Azaḡa veize Kuraro

20 “E eḡe tahi'atahi'a veize da'o mene kurau'ohe, rehano ze ḡoere egadu eḡe mazao fite'e azaḡa veize zuni kurau'ohe.

21 Mama, ḡa eḡe teite tiburarote'e zu e ḡae teite tiburarote'e teige, zeḡe nidu'a tiburafine kurau'ohe. Ebu zeḡe zuni emeḡe teite tiburanadu raha azaḡani'a ḡa eḡe tuḡuhirote'e mae ḡihinoga veize kurau'ohe.

22 Ḡa e'e ḡihi'a hune rae ihozirote'e teige, eḡe zuni ze'e ḡihi'a hune rae ihoziro, mazaḡa eme'e tiburarote'e teige, zeḡe zuni tiburafine ra'ohe.

23 E zeḡe teite tiburaro zu ḡa eḡe teite tiburaro. E zeḡe nidu'a hube hune tiburanoga veize kurau'ohe. Mazaḡa ḡae'a e tuḡuhirote'e ebu e zamare borofe'ete'e teige, ḡae'a zeḡe zuni zamare borofe'eta'a'e raha azaḡani'a ederifine ra'ohe.

24 Mama, e ḡae'a inirote'e azaḡa'e eḡe'a radiu'ete'e haba'ano eḡe teite radoga urate'ohe. Ebu 'izema raha zu adure haḡaogano ḡae'a eḡe zamare borofadu ḡa e'e ḡihi'a hune rae reirot'a'a'e zeḡe zuni ederoga urate'ohe.

25 Mama duduga hune, raha azaḡa'e ḡa aḡu'a, rehano e ḡa'e edeḡa. Ebu eḡe tahi'atahi'a'e ḡae'a eḡe tuḡuhirot'a'a'e edeḡa.

26 E zeḡe mazao ḡa ihoziro ebu barebare ihozi'uma. A'e ḡa'a e zamare borofirote'e teige, zeḡe zuni vase 'ahoga'ahoga zamare borofoga zu e zeḡe teite tiburanoga veize ra'ohe.”

18

Iesu Obone Tiro

(Mataio 26:47-56; Mareko 14:43-50; Luka

22:47-53)

¹ Iesu'a kurarote'e enogano, ane tahi'atahi'a teite Kiderona do'oḡa moneafa onamiro. E'ea olivi ireḡa mebaḡa 'ahoga e'e, ebu ani ane tahi'atahi'a teite e'e mebaḡa diuḡiro.

² Iesu revoharote'e vazēḡa, Iuda zuni e'e haba'a ederiro, mazaḡa Iesu'a ḡae ḡehaḡa ane tahi'atahi'a teite de'ea nu'oraro.

³ E'ano'o Iuda'a Roma uti azaḡa, ebu dibu'o vazēḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu Farisea azaḡani'a tuḡuzirote'e kuru neḡa uti azaḡa teite ariro. Ze ihure nunu zu uti ḡauḡa madu meba e'e diuḡiro.

⁴ Iesu'e ane mazao nagini'a fureratite'e ed-eradu zeḡe vaḡe onamiro ebu ḡadiziro, "Za'e iniu vaḡe'ohe?"

⁵ Zeḡe'a naenaeniro, "Nazareta vazēḡa Iesu." Ebu ani'a ziro, "A'e eḡe." Ani revoharote'e vazēḡa, Iuda'e zeḡe teite de'ea edau radiro.

⁶ Iesu'a, "A'e eḡe," rae zirotene, ze suve ḡouradu rahao higau bauriro.

⁷ Ebu Iesu'a bare ḡadiziro, "Za'e iniu vaḡe'ohe?" Ze'a niro, "Nazareta vazēḡa Iesu."

⁸ Iesu'a naenaenziro, "E zeha, a'e eḡe. Za e vaḡo'idene, eḡe tahi'atahi'a'e ahete modo'i."

⁹ Ani'a 'ouge reirota'a'e ibite 'ahige kurarote'e'a hudanoga veize reiro, "E ḡae'a inirote'e azaḡa bo'aḡano tiba zuni mene dau-niro."

¹⁰ E'e madaḡano Simona Petero'e benisiḡeta. Ane'a e'e ahase bunadu dibu'o vazēḡa ḡihi'aḡa tuḡure vazēḡa udirotene, eda'e teḡaḡa vari'e butiro. Tuḡure vazēḡa niḡa'e Malokusi.

11 'Ougadu Iesu'a Petero niro, “Benisiḡo bare iḡu'ano ofo'i! Eḡe Mama'a inirote'e bioḡa 'ahi eḡe'a gage huni'uma.”

Iesu'e Anasi vaḡe Tutune Onamiro

(Mataio 26:57-58; Mareko 14:53-54; Luka 22:54)

12 Roma uti azaḡa zu uti vazega ḡihi'aḡa ebu kuru neḡa ḡiane'ete'e Iuda uti azaḡani'a Iesu obone teadu autiro.

13 Ebu ze ani Anasi vaḡe ibite tutune onamiro. Anasi'e Kaiafa emoḡa zu Kaiafa'e e'e muriḡano dibu'o vazega ḡihi'aḡa.

14 Kaiafa'e ibite Iuda azaḡa boroboro mazao 'ahige iraduguziro, “Vaze nidu'a veize vase tibani'a rudaune'e ufeta manoga.”

Petero'a Iesu O'oniro

(Mataio 26:69-70; Mareko 14:66-68; Luka 22:55-57)

15 Simona Petero zu Iesu tahi'a 'ahogani'a Iesu hegote onamiro. Tahi'a e'e'a dibu'o vazega ḡihi'aḡa ederadu Iesu teite dibu'o vazega ḡihi'aḡa ne haba'a diugiro.

16 Rehano Petero'e ibiheta enogano edau radiro. E'ano'o dibu'o vazega ḡihi'aḡa edere'ete'e tahi'aḡa e'e'a buanadu ibiheta taufe'ete'e roḡaeḡa ḡoreniro, ebu Petero mae zouniro.

17 'Ougirotene, ibiheta taufe'ete'e roḡaeḡa 'ahogani'a Petero niro, “Vaze 'omo tahi'atahi'a bo'aḡano ḡae zuni tahi'a 'ahogahe?” Ane'a naenaeniro, “E'e mene.”

¹⁸ E'e madaḡano'e nahune, e'ano'o tuḡure azaḡa zu kuru neḡa uti azaḡani'a ahirize gig-inoga radu ire roga hufiro, ebu ire roga gabaḡeḡenadu idiro. Petero zuni ahi'a gigin'e'ena'a, zeḡe teite edau radiro.

Anasi'a Iesu Ḡadiniro
(Mataio 26:59-66; Mareko 14:55-64; Luka 22:66-71)

¹⁹ E'e madaḡano dibu'o vazega ḡihi'aḡani'a Iesu mazao ane tahi'atahi'a zu ane ihore moneo ḡadiniro.

²⁰ Ebu Iesu'a naenaeniro, "E hunio vase nidu'a mazao ḡoeriro. Iuda azaḡa nidu'a nu'oru'ete'e kuru neḡa ga nu'onu'o neḡa zamaḡano iḡaiḡa ihoziro. E ḡoere 'ahoga mene 'u'uru reiro.

²¹ Ḡa nougaḡu e ḡadihe'ohe? Eḡe ḡoere igirote'e azaḡa ḡadizo'i. Ze e'a nagini reirot'a'e edeḡa."

²² Iesu'a 'ouge reirotene, kuru neḡa uti vazega 'ahogani'a ani uhiḡano edanadu iraḡano fa'oniro ebu niro, "Ḡa dibu'o vazega ḡihi'aḡa mene gubane'ohe!"

²³ Iesu'a naenaeniro, "E ḡoere 'ahoga ve'ore ro'idene, nagini'e ve'oḡa rae fureno'i. Rehano e ḡoere huga ro'idene, nougaḡu irahe fa'oneha?"

²⁴ Ebu Anasi'a Iesu 'evore 'ize utoga zamaḡano dibu'o vazega ḡihi'aḡa, Kaiafa vaḡe tuḡuniro.

Petero'a Iesu Bare O'oniro
(Mataio 26:71-75; Mareko 14:69-72; Luka 22:58-62)

²⁵ Simona Petero'a edanadu ire roga genaḡano ide radirote'ea, vase nu'a ḡadiniro, "Ḡa'e Iesu

tahi'atahi'a bo'aḡano 'ahoga, o'ehe?" Rehano ane'a o'oniro, "E'e mene."

²⁶ Dibu'o vazega ḡihi'aḡa tuḡure vazega 'ahoga'e Petero'a teḡaḡa vari'irote'e vazega nabuga. Ane'a niro, "Eḡe'a ḡa ani teite olivi ireḡa mebaḡano radiu'ete'e horo'eha."

²⁷ Petero'a bare o'oniro. Ane'a 'ouge reirotene, kokoroku'a ugaro.

Iesu Pilato vaḡe Tutune Onamiro

(Mataio 27:1-2, 11-14; Mareko 15:1-5; Luka 23:1-5)

²⁸ Ebu Iuda azaḡa boroboro'a Iesu Kaiafa mazaono'o Roma gavana vazega neḡa tutune onamiro. A'e Oherebau uzeuze reiro. Ze'e Roma gavana ne zamaḡa mene diuḡiro. Mazaḡa ani'e Badi'a aḡu'a vazega radu, ane ne diuḡine ze toradanadu Iḡine Modirote'e Muiḡa anoga mene idaḡa rae zamariro.

²⁹ E'ano'o Pilato'a zeḡe vaḡe bua aradu ḡoreziro, "Vaze 'adi'e nagini haḡadu za ani'e ve'oḡa rae ra'ohe?"

³⁰ Ze naenaeniro, "Vaze 'ahi'e mene vase sau'a reifone, eme'a ani ḡae 'evoreo mene ri'inifo."

³¹ Pilato'a ziro, "Zae'a ani tutune onamadu zae goro hina kotano'i." Iuda azaḡa boroboro'a naenaeniro, "Eme, Iuda azaḡa'e vase 'ahoga runeo tuḡunoga'e mene idaḡa."

³² 'Ougadu Iesu'a nougenouge rudatite'e moneo reirote'e ḡoe'ani'a hudaro.

³³ Pilato'a ane ne bare diuḡadu Iesu huniro ebu ḡadiniro, "Ḡa'e Iuda azaḡa kinihe?"

³⁴ Iesu'a naenaeniro, "Ḡadimu 'adi'e ḡae mazaono'o ga vase nu'a eḡe moneo ḡeiro?"

³⁵ Pilato'a naenaeniro, “E'e mene Iuda vazega. Gae haba azağa zu dibu'o vazega ġihi'ağaġihi'ağani'a ege 'evoreo ri'i'eha. Ġa nagini hağairo?”

³⁶ Iesu'a niro, “E'e mene raha 'adi zuhi'azi'ete'e kiniga. E'e raha 'adi zuhi'azi'ete'e kiniga reifone, ege tuğure azağani'a Iuda azağa boroboro utitozenadu zege 'evoreo ege ri'ihoga gararifo. Ege'a zuhi'azi'ete'e haba'a'e mene raha 'adi, rehano haba 'ahoga.”

³⁷ Pilato'a niro, “Tena ġa'e kinihe?” Iesu'a naenaeniro, “Ġa ġae'a bare e'e kini ra'ohe. A'e hube. E ġoere huga rae furenoga veize fureraro zu raha 'ahi ariro. Iniu ġoere huga hegote'ete'e azağa'e ege ġoere igi'ohe.”

³⁸ Pilato'a ġadiniro, “Ġoere huga'e nagini?”

Iesu Runeo Tuğuniro

(Mataio 27:15-31; Mareko 15:6-20; Luka 23:13-25)

Pilato'a 'ouge reirote'e enogano, Iuda azağa boroboro vaġe bare buanadu ziro, “E sau'a 'ahoga ani mazaono'o mene horoneha.

³⁹ Rehano Iuda azağa hağai idunağano, Iġine Modirote'e Muġano e zae veize ġu'a vazega 'ahoga tuğune bune'ohe. Za e'a Iuda azağa kini tuğune bunoga urate'ehe?”

⁴⁰ Ze bare ġihau huario, “Ani mene, rehano Barabasi mae buno'i!” Barabasi'e ġonore vazega.

19

Iesu Satauro Tuğuniro

¹ E'ano'o Pilato'a Iesu zamahu onamadu uti azaḡani'a masiniro.

² Ebu uti azaḡani'a ire ezaga meigameiga mae ḡurunadu kini vadiga adiriḡa teige, vadigano redoharo ebu dabua kanaḡa vidoharo.

³ Ebu ze barebare ane vaḡe aradu ḡirihoharo, "Iuda azaḡa kini, nigunihi!" Ebu ze iraḡano fa'oniro.

⁴ Pilato'a bare buanadu Iuda azaḡa boroboro ziro, "Ḡiano'i. E Iesu zamahu zae mazao buni'uma. 'Ougine, za eḡe'a ane mazaono'o sau'ani 'ahoga mene horonata'a'e ederi'uma."

⁵ Ebu Iesu'a ire ezaga meigameiga vadigano zu dabua kanaḡaḡeta bua ariro. Pilato'a ziro, "Ḡiano'i, vaze a'e 'adi e'e!"

⁶ Dibu'o vazēḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu kuru neḡa uti azaḡani'a Iesu horonirotene, ze ḡihau huario, "Ani sataurono'i! Sataurono'i!" Pilato'a ziro, "Zae'a tutune onamadu sataurono'i. E'e ani mazaono'o ve'oḡani 'ahoga mene horoneha."

⁷ Iuda azaḡa boroboro'a naenaeniro, "Emeḡe goro ḡoe'a idunaḡano ani'e ruda'uma, mazaḡa ani ane'a bare Badi'a Ubuga rae reiro."

⁸ Pilato'a zeḡe ḡoere igirotene, ufeta riharo.

⁹ Ebu ane ne bare diuḡadu Iesu ḡadiniro, "Ḡa'e noumano'o ariro?" Rehano Iesu'a mene naenaeniro.

¹⁰ Pilato'a niro, "Ḡa mene ḡorehi'umahe? Ḡa tuḡu'e buḡadite'e ga satauroḡadite'e gigi'aḡa'e eḡe'a meiro. Ga mene edere'ehe?"

¹¹ Iesu'a naenaeniro, "Badi'a'a e sausauhe'ete'e gigi'aḡa mene ḡanifone, ḡa e sausauhoga mene idarafo. E'ano'o ḡae 'evoreo

ri'ihate'e vazegā sau'a'e ufeta boro, a'e gāe sau'a vitinoga."

¹² Iesu goere u'ano, Pilato'a ani tuḡune bunihi rae inariro. Rehano Iuda azaḡa boroboro'a houhoune niro, "Ġa vaze 'ahi tuḡune bunine, ḡa'e mene Roma kinigā mone vazegā. Iniu'a ane bare kini rae reine, ani'e Roma kinigā agirohau'ete'e vazegā."

¹³ Pilato'a goere e'e igirotene, Iesu zamahu bunadu kota haba'ano ehoriro. Kota vazegā ehorogā haba'a'e Vatava hina Ruruḡiro rae hunirote'e haba'ano tiro. A'e Heberu goe'ano Gabata rae huniro.

¹⁴ E'e madaḡa'e Iḡine Modirote'e Muiḡa 'izema mougano, ruhibe'ete'e madaḡa zu madai kirikiri. Pilato'a Iuda azaḡa ziro, "Ġiano'i, zae kini'e 'adi e'e."

¹⁵ Zeḡe'a huario, "Mano'i! Mano'i! Sataurono'i!" Pilato'a ḡadiziro, "E zae kini satauroni'umahe?" Dibu'o vazegā ḡihi'aḡaḡihi'aḡani'a naenaeniro, "Emeḡe kini 'ahoga'e o'o'a, rehano Roma kinigā da'o."

¹⁶ E'ano'o Pilato'a Iesu satauronoga veize zeḡe 'evoreo ri'iniro.

Iesu Sataurono
(Mataio 27:32-44; Mareko 15:21-32; Luka 23:26-43)

Ebu uti azaḡani'a Iesu tutune onamiro.

¹⁷ Iesu'a ane satauro odohe'ena'a, Vadini Isiḡa rae hune'ete'e haba'a onamiro. A'e Heberu goe'ano Gologota rae huniro.

18 E'ea ze Iesu satauroniro. Vaze aheu zuni ane eda'e moneo ebu kauri moneo satauroziro, u Iesu'e nemao satauroniro.

19 Pilato'a Iesu haḡai sau'a'e nagini rae ihozifine, ire rafaḡa rana mirihadu satauro rana tiro. A'e 'ahige rae mirihiro, "NAZARETA VAZEḠA IESU, IUDA AZAḠ KINI."

20 Mirihirota'a'e Iuda azaḡa ḡehaḡani'a me'odiro. Mazaḡa Iesu satauronirote'e haba'a'e Ierusalemah uhiḡano, ebu a'e Heberu ḡoe'ano, Roma ḡoe'ano, zu Giriki ḡoe'ano mirihiro.

21 E'ano'o dibu'o vazēḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡani'a Pilato niro, "'Iuda Azaḡa Kini,' rae ago miriho'i, rehano 'E'e Iuda Azaḡa Kini,' rae miriho'i."

22 Pilato'a naenaenziro, "E eḡe'a mirihihi rae ra'ete'e ḡoe'a miriheha."

23 Ebu Iesu satauronirotene, uti azaḡani'a Iesu raga dabuaḡa madu ḡazaḡano rovoniro, ebu zeḡe'a tibatiba meiro. Ze zizuni dabuaḡa zuni meiro. A'e hitanaono'o oda ḡuzu dabuaḡa tiba zu mene vari'e turinirote'e dabuaḡa.

24 E'ano'o uti azaḡani'a neneḡaniro, "'Adi'e mene zigi'uma. Kaḡusi arahoḡa arahadu iniu'a meite'e ḡiani'uma.'" 'Ougadu Buka Zaḡoḡano mirihirote'e'a hudaro,

"Ze eḡe raga dabuaḡa ḡahugotitiro,

ebu zizuni dabuaḡa'e kaḡusi arahoḡa arahadu meiro."☆

E'ano'o uti azaḡani'a 'ouge haḡairo.

25 Iesu satauro uhiḡano Iesu vi'a, vi'a negoḡa, Kolopasi inuga Maria, ebu Magadala roḡaeḡa Maria'a edau radiro.

26 Iesu'a vi'a zu ane zamarone tahi'ağa vi'a uhiğano edau'ete'e horozirotene, vi'a niro, "Roğae boro, ani'e gae ubugo."

27 Ebu Iesu'a tahi'a e'e niro, "Ani'e gae vi'u." E'e madağanono'o tahi'a e'e'a Iesu vi'a tutune ane ne onamadu tauairo.

Iesu Rune

(Mataio 27:45-56; Mareko 15:33-41; Luka 23:44-49)

28 E'e enogano, Iesu'e ani gauga nidu'a izidi haugata'a'e ederiro. Ebu Buka Zağogano mir-ihirote'e'a hudanoga veize 'ahige rae reiro, "E irinehe mo'oheha."☆

29 E'ea vaini vuğa giği'a gogoreğa 'ahoga e'e. E'ano'o ze vu romane zoune'ete'e gauga madu vaini vuğa giği'a iri'avoniro, ebu Gubu somoriğa rana teadu ani mazaneo ite tiro.

30 Iesu'a vaini vuğa giği'ağa gagadu 'ahige rae reiro, "Ege gau nidu'a haueha." Ebu vadiga guğuradu iriga ri'iro.

31 E'e madağa'e Bana Madağa ruhibe'ete'e madağa, ebu irarirotene Iğine Modirote'e Muğa zamağano Bana Madağa boro reiro. Iuda azağani'a Bana Madağano rune ahi'a satauro rana modoga mene uratiro 'ahine, rune azağa odaze vahegadu ahirize sataurono'o mae vağinoga veize Pilato uminiro.

32 E'ano'o uti azağani'a onamadu Iesu teite satauronirote'e vazega ibi'a odağa vahegiro, ebu vase 'ahoga odağa vahegiro.

☆ 19:28 19:28 Salamo 69:21

³³ Rehano ze Iesu vaḡe onamirotene, ani amahi rudanoga horoniro, e'ano'o odaḡa mene vahegiro.

³⁴ Rehano uti vazega 'ahogani'a garaḡota hina rebeḡano ḡounadu ru zu vu'a zogone sore buaro.

³⁵ (A'e e'eguḡa horonirote'e vazegani'a rae furenirote'e ḡoe'a. Ani'a rae furenirote'e ḡoe'a'e huga. Ani ane'a ḡoere huga zi'eta'a'e edere'ohe, ebu zae zuni mae ḡihinifine rae furene'ohe.)

³⁶ 'Ahiguḡani'a Buka Zaḡoḡano mirihirote'e'a hudanoga veize fureraro, "Isiga tiba zuni mene vahega'uma."☆

³⁷ Ebu Buka Zaḡoḡano 'ahige rae reiro, "Zeḡe'a ḡounirote'e vazega'e zeḡe'a ḡiani'uma."☆

Iesu Guriro

(Mataio 27:57-61; Mareko 15:42-47; Luka 23:50-56)

³⁸ E'e enogano Arimate vazega, Iosefa'a Pilato vaḡe onamadu Iesu ahiri sataurono'o mae bunoga veize uminiro. Ani'e Iesu tahi'a 'ahoga, rehano e'e moneo vase 'ahoga mene ihoniro, mazaḡa ani'e Iuda azaḡa boroboro rihoziro. Pilato'a, "Idaḡa," rae reirotene, ani onamadu Iesu ahiri mae onamiro.

³⁹ Nikodemo'e ibite ohere Iesu vaḡe onamirote'e vazega. Ani zuni Iosefa teite onamiro. Ani'e murava hohoḡa aloe teite mirunadu odohe ariro. A'e 34 kilo heuḡa.

⁴⁰ Ebu Iuda azaḡa rune gure'ete'e ibiḡano, ze Iesu ahiri madu mirunirote'e ḡauḡa'e dabua manoga kuiḡa teite 'umiro.

☆ **19:36 19:36** Vaḡiniro 12:46; Naba 9:12; Salamo 34:20 ☆ **19:37 19:37** Zekaria 12:10

⁴¹ Iesu satauronirote'e haba'ano kaka mebağa 'ahoga e'e, ebu e'ea vatava iduğa 'ahoga e'e. A'e rune vazegani 'ahoga 'izema tirote'e iduğa iziga.

⁴² E'e madağano'e Iuda azağani'a Bana Madağa veize ruhibe'ete'e madağa ebu idu a'e zege uhiğano 'ahine, ze Iesu ahiri'e e'e zamağano tiro.

20

Iesu'a Bare Ġabodiro

(Mataio 28:1-10; Mareko 16:1-8; Luka 24:1-2)

¹ Fura oherebau uzeuze 'ize uzaboğano, Magadala roğaeğa Maria'a idu onamiro ebu idu 'uirote'e hadiğa boro kiune vağinoga horoniro.

² E'ano'o ane'a Simona Petero zu Iesu zamarone tahi'ağa vađe dure onamadu ziro, "Vaze 'ahogani'a Zuhi'a Boro ahiri iduono'o mae vağineha. Ze ani no'e haba'ano teata'a'e eme ağu'a!"

³ Ebu Petero zu Iesu zamarone tahi'ağani'a iğunadu idu haba'a u'a onamiro.

⁴ Anianine dure onamirotene, tahi'a e'e'a ġihau duradu Petero vitine iduo ibite feuriro.

⁵ Ani ġuğuradu idu zamağa ġianirotene, Iesu 'umirote'e dabuağa kuiğa da'o de'ea radoga horoniro, rehano ani'e mene diuğiro.

⁶ Simona Petero zuni ani hegote feuri ariro. Ani idu zamağa diuğirotene, Iesu ahiri 'umirote'e dabuağa kuiğa'e de'ea radoga horoniro,

⁷ ebu Iesu vadiga 'umirote'e dabuağa horoniro. Rehano vadiga dabuağa'e ġuadu ahiri 'umirote'e dabuağa kuiğanono'o avo tiro.

⁸ Ebu ibite iduo feurirote'e tahi'aḡani'a diuḡiro. Ane zuni horonadu Maria ḡoere mae ḡihiniro.

⁹ Rehano ze Buka Zaḡoḡano Iesu'a rune azaḡa bo'aḡano bare iḡuni'uma rae reirote'e 'ize mene zamariro.

¹⁰ Ebu Iesu tahi'a aheu'a baradu neze onamiro.

*Iesu'a Magadala Roḡaeḡa Maria mazao Fur-
eraro*

(Mareko 16:9-11)

¹¹ Rehano Maria'a idu enogano edanadu niau radiro. Ani'a niau'ena'a, idu zamaḡa dire ḡiani-ro.

¹² Ebu dabua 'uruḡa vidarote'e tuḡure viga aheu horoziro. Ze Iesu ahiri bazune tirote'e haba'ano ehore radiunu. Tuḡure viga 'ahoga'e vadiga ḡoha ebu 'ahoga'e odaḡa ḡuzuo radiunu.

¹³ Ze Maria ḡadiniro, "Roḡae, ḡa nougadu niau'ohe?" Ani'a naenaeziro, "Vaze'a eḡe Zuhi'a Boro mae vaḡineha. Ze nouma teata'a'e e aḡu'a."

¹⁴ Ebu Maria'a tehirotene, Iesu'a edau radoga horoniro, rehano a'e Iesu rae mene ederiro.

¹⁵ Iesu'a ḡadiniro, "Roḡae, ḡa nougadu niau'ohe? Ḡa iniu vaḡe'ohe?" Maria'a ani'e kaka mebaḡa ḡiane'ete'e vazega rae zamaradu ni-ro, "Vaze boro, ḡa'a ani ahiri mae onameha ro'idene, nouma teate'e eho'i, 'ou-gine eḡe'a me'uma."

¹⁶ Iesu'a ni-ro, "Maria." Maria'a tehadu Heberu ḡoe'ano ni-ro, "Raboni!" (E'e ḡoe'a huga'e Ihore vazega.)

17 Iesu'a niro, "Ago oboho'i, mazaḡa e 'ize Mama vaḡe mene iteha. Ḡa eḡe tahi'atahi'a* vaḡe onamadu 'ahige ihozo'i, 'E'e Mama vaḡe iti'uma. Ani'e eḡe Mama zuni zae Moze, eḡe Badi'a zuni zae Badi'a.'"

18 E'ano'o Magadala roḡaeḡa Maria'a Iesu tahi'atahi'a vaḡe onamadu ihoziro, "E Zuhi'a Boro horoneha!" Ebu ani Iesu'a nirote'e ḡoe'a ziro.

Iesu'a Ane Tahi'atahi'a mazao Fureraro
(Mataio 28:16-20; Mareko 16:14-18; Luka 24:36-49)

19 E'e furaḡa ḡoravaḡano Iesu tahi'a nidu'a nu'oraratene, ze ne ibihetaḡa nidu'a hararo, mazaḡa Iuda azaḡa rihoziro. E'e madaḡano Iesu'a diuḡi ariro ebu zeḡe bo'aḡano edanadu ziro, "Zama roḡeḡa'e zae teite rado'i."

20 Ane'a ḡoere e'e zirote'e enogano 'evo'a zu rebeḡa ihoziro. Ebu ane tahi'atahi'a'a Zuhi'a Boro horonadu ze matu'e rudaro.

21 Ebu Iesu'a bare ziro, "Zama roḡeḡa zae teite radiu'eno'i. Mama'a eḡe tuḡuhirote'e teige, e za tuḡuze'ohe."

22 Ebu Iesu'a zeḡe rana irine hodadu ziro, "Vine Zaḡoḡa mo'i."

23 Za'a vase 'ahoga haḡai sau'a rae modine, Badi'a'a ane haḡai sau'a rae modi'uma. U za'a vase 'ahoga haḡai sau'a mene rae modine, Badi'a'a ane haḡai sau'a mene rae modi'uma."

Tomasi mazao Fureraro

* 20:17 20:17 eḡe nego duḡuru

²⁴ Iesu tahi'a gaubanana aheu fare bo'aḡano tahi'a 'ahoga'e Tomasi, niḡa 'ahoga'e Ato'a.[†] Ani'e Iesu'a ane tahi'atahi'a vaḡe arirotene, zeḡe teite mene radiro.

²⁵ E'ano'o Iesu tahi'atahi'a'a niro, "Eme Zuhi'a Boro horoneha." Rehano ani'a naenaenziro, "E ani 'evore ikoko iḡu'a horonine, ebu eḡe 'evore hudu'a ane 'evore ikoko iḡu'ano surubine, zu eḡe 'evore ane rebe iḡu'ano surubine, zae ḡoere mae ḡihini'uma."

²⁶ Fura tiba enogano Iesu tahi'atahi'a'a ne zamaḡano bare radiro, ebu Tomasi zuni zeḡe teite radiro. Zeḡe ne ibiheta'e haranoga, rehano Iesu'a diuḡadu zeḡe bo'aḡano edaro ebu ziro, "Zama roḡeḡa zae teite rado'i."

²⁷ Ebu ani'a Tomasi niro, "'Evo'o hudu'a 'aha teadu 'evorehe ḡiano'i, ebu 'evo'o 'einadu re-beheo surubo'i. Zamaḡo ago 'ada'ado'i, rehano fio'i."

²⁸ Tomasi'a naenaenziro, "Eḡe Zuhi'a Boro, eḡe Badi'a!"

²⁹ Iesu'a niro, "Ḡa eḡe horoheha 'ahine, eḡe mazao fie'ehe? E mene horohadu eḡe mazao fie'ete'e azaḡa'e matu'e'ohe."

Ioane'a Nagini veize Buka 'Ahi Mirihirote'e moneo Ḡoeriro

³⁰ Iesu'a ane tahi'atahi'a zamao haḡai nu badeḡa nunu haḡairo. E'e nidu'a buka 'ahi zamaḡano mene mirihiro.

³¹ Rehano e 'ahige mirihirota'a'e zae'a Iesu'e Keriso, Badi'a Ubuga rae mae ḡihinifine, ebu ani mazao fiadu ani niḡano ḡabone hidifine ra'ohe.

[†] 20:24 20:24 Didumo

21

*Iesu'a Ane Tahi'a Fu'o Aheu Fare mazao Fur-
eraro*

¹ E'e enogano Iesu'a Tiberia* du'uraġano ane tahi'atahi'a mazao bare fureraro. E'e hariġa'e 'ahiguġa.

² Simona Petero, Atoa† rae hune'ete'e vazegā Tomasi, Galilea haba'ano Kana neġa vazegā Natanaela, Zebedeo ubuga aheu, ebu Iesu tahi'a aheu'a de'ea nu'oranadu radiro.

³ Simona Petero'a ziro, “E re'evi oname'ohe.” Zeġe'a niro, “Emeġe zuni ġae teite onami'uma.” E'ano'o ze onamadu ġasio tiri-ro. Rehano e'e ohe'ano ġozoneni 'ahoga mene maro.

⁴ Irarirotene, oherebau uzeuze Iesu'a hesao edaro, rehano ane tahi'atahi'a'e a'e Iesu rae mene ederiro.

⁵ Ebu ani'a ġadiziro, “Eġe vaze, za ġozoneni 'ahoga mene manahe?” Ze'a naenaeniro, “Mene maneha.”

⁶ Ebu Iesu'a ziro, “Ġasize eda'e naeo re'evaze 'eino'i, 'ouġine za ġozone nu ma'uma.” Ze re'eva 'einirrotene, re'evaze bare hegoga'e mene idararo, mazaġa re'eva'e ġozone'a ufeta iri'aviro.

⁷ Ebu Iesu zamarone tahi'aġani'a Petero niro, “A'e Zuhi'a Boro!” Petero'a dabuāġa fuhi'adu re'evinu. Ani'a, “A'e Zuhi'a Boro,” rae igirrotene, raga dabuāġa bare vidanadu vuo rafate buaro ebu hesa mone ġemabe onamiro.

⁸ U tahi'a 'ahoga'ahoga'e ġozone'a iri'avirrote'e re'evaġa obone teadu ahase'ena'a, ġasio hesa

* 21:1 21:1 Galilea † 21:2 21:2 *Didumo*

mone onamiro. Mazaḡa ze'e gabaono'o mene faḡa, 90 mita da'o.

⁹ Ze hesao buarotene, ḡe'are rana ḡozone rafohoga zu 'uvahu odoga horoniro.

¹⁰ Ebu Iesu'a ziro, "Za izidu'u manate'e ḡozoneḡa nu mae aro'i."

¹¹ E'ano'o Simona Petero'a ḡasio tiradu ḡozone boroboro'a iri'avirote'e re'evaḡa ahasiro ebu gabao tiro. Ḡozone nidu'a'e 153. Ḡozone'e ḡehaḡa bagaḡa rehano, re'eva'e mene zigaro.

¹² Iesu'a ziro, "Aradu oherebau ogomuḡa ano'i." Rehano zeḡe bo'aḡano 'ahoga zuni ani mazao, "Ḡa iniu?" rae mene ḡadine nuriro, mazaḡa ze ani'e Zuhi'a Boro rae ederiro.

¹³ Iesu'a onamadu 'uvahu odoga meiro ebu ze ziniro. Ḡozone zu madu ziniro.

¹⁴ 'Adi'e Iesu'a rune azaḡa bo'aḡano bare ḡabodirote'e enogano ane tahi'atahi'a mazao ḡae uḡiduḡa furerarote'e madaḡa reiro.

Iesu'a Petero Ḡae Uḡidu Ḡadiniro

¹⁵ Ze ogau hauḡirotene, Iesu'a Simona Petero ḡadiniro, "Ioane ubuga Simona, ḡa e zamare borofe'ehe? 'Ahi duḡuru'a e zamare borofe'ete'e vitizogahe?" Petero'a niro, "O'e, Zuhi'a Boro, ḡa eḡe'a ḡa zamare borofe'eta'a'e edeḡa." Iesu'a niro, "Eḡe mamoe ubugaubuga ḡubuzo'i."

¹⁶ Iesu'a ḡae aheuḡa niro, "Ioane ubuga Simona, ḡa e zamare borofe'ehe?" Petero'a niro, "O'e, Zuhi'a Boro, ḡa e'a ḡa zamare borofe'eta'a'e edeḡa." Iesu'a niro, "Eḡe mamoe taufo'i."

¹⁷ Iesu'a ḡae uḡiduḡa niro, "Ioane ubuga Simona, ḡa e zamare borofe'ehe?" Iesu'a

ġae uġiduġa, “Ġa e zamare borofe'ehe?” rae ġadiniro 'ahine, Petero'e zamaġani'a adudanadu niro, “Zuhi'a Boro, ġa ġau nidu'a edeġa. Eġe'a ġa zamare borofe'eta'a'e ġa edeġa.” Iesu'a niro, “Eġe mamoe ġubuzo'i.

¹⁸ E hube hune ġa'ohe. Ġa'e tahi'a iziga madaġano'e ġa ġae'a bare dabuaġo vidanadu ġae'a uratirote'e haba'a onamido. Rehano ġa vourine, vazze'a 'evo'o 'einadu dabua vidogani'uma ebu ġae'a mene urate'ete'e haba'a tutu'e onami'uma.”

¹⁹ Iesu'e 'ahi ġoe'a hina Petero'a nougenouge rudanadu Badi'a ni mae ġihinite'e moneo dehene ihoziro. Ebu Iesu'a Petero niro, “Eġe hegoto'i.”

²⁰ Ebu Petero'a tehadu Iesu zamarone tahi'aġani'a anianine hegote'ete'e horoniro. Ani'e ibite ġorava ogomu anogano Iesu mazao aroranadu, “Zuhi'a Boro, iniu'a revoġani'uma?” rae ġadinirote'e vazzeġa.

²¹ Petero'a ani horonirotene, Iesu ġadiniro, “Zuhi'a Boro, tahi'a 'adi'e nougi'uma?”

²² Iesu'a naenaeniro, “Ani'e izidiono'o onamo eġe'a bare arite'e madaġano ġabode radoga e urato'idene zuni, ġa ani moneo ago zamaro'i. Ġa'e eġe hegoto'i!”

²³ E'ano'o Iesu ġoere 'adi'e Iesu hegote'ete'e azaġa bo'aġano bororanadu ze tahi'a a'e mene ruda'uma rae reiro. Rehano Iesu'a ani'e mene ruda'uma rae mene niro, rehano 'ahige da'o reiro, “Ani'e izidiono'o onamo eġe'a bare arite'e madaġano ġabode radoga e urato'idene zuni, ġa ani moneo'e ago zamaro'i.”

Goere Gonaga

²⁴ E'e 'ahiguḡa horonadu rae furene'ete'e ebu mirihiroto'e tahi'aḡa. Emeḡe nidu'a edeḡa, eḡe'a rae furene'ete'e ḡoe'a'e huga.

²⁵ Iesu'a haḡairote'e haḡaiḡa nunu'e ḡehaḡa. Eḡe zamarone, Iesu haḡaiḡa nidu'a hune miri-hine, buka a'e ufeta ḡehaḡa re'uma, ebu raha 'ada buka e'e nidu'a tite'e haba'a'e o'o'a re'uma.

Buka Zaḡoḡa Ġoitore Iziga
The New Testament in the Uare language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Uare long Niugini

copyright © 2017-2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Uare

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Global Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-08-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Aug 2025 from source files dated 11 Aug 2025

c398f744-e34b-525a-a9fe-d04e84ab7b13